

Nr 3

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning, m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 7 november 1958 dagtecknad proposition, nr 3, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning;
- 2) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt;
- 3) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt;
- 4) förordning om ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall;
- 5) förordning angående ändring i förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt; samt
- 6) lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Propositionen har hänvisats till konstitutionsutskottet såvitt avser det under 6) angivna författningsförslaget samt i övrigt till bevillningsutskottet.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Förfarandet vid uttagande av varuskatten, försäljningsskatten, jordbrukets regleringsavgifter m. m. regleras för närvarande genom bestämmelser i de olika skatteförfattningarna. Dessa bestämmelser är knapphändiga, och viktiga områden är helt oreglerade.

Som en motsvarighet till den för inkomst- och förmögenhetsbeskattningen gällande taxeringsförordningen föreslås nu en gemensam, fullständigare utformad förordning om förfarandet vid konsumtionsbeskattning. För denna, liksom för taxeringsförordningen, har målsättningen varit att försöka samtidigt tillgodose skäliga anspråk på effektivitet och på rättsskydd. Till grund för förslaget ligger ett av besvärssakkunniga avgivet betänkande (SOU 1957: 50).

Den föreslagna förordningen har utarbetats med sikte på att dess regler skall kunna användas på flertalet av de skatter och avgifter, som enskilda näringsidkare efter deklaration erlägger till kontrollstyrelsen eller jord-

bruksnämnden. Upptagandet av samma skatter vid införsel till riket lämnas däremot utanför förordningen, likaså tullarna.

Det föreslås, att varuskatten, försäljningsskatten, omsättningsskatten på motorfordon och energiskatten redan från början skall inbegripas i det nya förfarandet.

Nya regler föreslås om beskattningsmyndigheternas beslut. Anser myndigheterna att avvikelse bör ske från den skattskyldiges deklaration, skall beslut om skattens fastställande meddelas senast 1 1/2 år efter det kalenderår under vilket beskattningsperioden utgick. Har beslut inte meddelats inom denna tidsfrist, skall skatten anses ha blivit fastställd i överensstämmelse med deklarationen eller eventuellt tidigare preliminärt beslut. Formligt beslut behöver således inte fattas, när deklaration avgivits och denna lämnats utan erinran. Men den skattskyldige skall alltid ha rätt att er hålla beslut, om han så begär.

Efter beslutsfristens slut kan ytterligare skatt inte påföras annat än genom efterbeskattning. Detta får ske högst fyra år senare och i regel endast om den skattskyldige lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att deklarerera.

I övrigt är förfarandet hos beskattningsmyndigheten avsett att i stort sett bli som nu. Den skattskyldige tillförsäkras uttrycklig rätt att — i överensstämmelse med nu tillämpad praxis — erhålla del av det material på vilket beskattningsmyndighet grundar ett beslut om skattepåföring utöver deklaration.

En viktig nyhet är, att den skattskyldige skall kunna få förhandsbesked, som är bindande för staten. Beskeden skall lämnas av beskattningsmyndigheten.

Besvär över beskattningsmyndigheternas beslut skall enligt förslaget anföras hos kammarrätten. Förfarandet där är utformat som en process mellan två parter, d. v. s. mellan den skattskyldige och ett allmänt ombud. Mot kammarrättens utslag skall talan få föras i regeringsrätten.

Förslaget, som är avsett att träda i kraft den 1 juli 1959, beräknas inte medföra nämnvärda kostnadsökningar.

De till utskottet hänvisade *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning

Härigenom förordnas som följer.

Kap. 1. Inledande bestämmelser

1 §.

Bestämmelserna i denna förordning skola, i den mån särskild föreskrift därom lämnas, äga tillämpning å skatt eller annan avgift som utgår vid till-

verkning eller försäljning av varor inom riket eller i samband med annan därmed jämförlig verksamhet (*skatt*).

2 §.

I denna förordning förstås med *beskattningsmyndighet* den myndighet som, enligt vad i vederbörande skatteförfattning eller annorledes stadgas, har att besluta om skattens fastställande,

skattskyldig den som, enligt vad i vederbörande skatteförfattning stadgas, är gentemot statsverket ansvarig för skattens utgörande samt

allmänt ombud den tjänsteman hos beskattningsmyndigheten åt vilken Kungl. Maj:t uppdragit att hos besvärsmyndighet föra det allmännas talan i mål och ärenden, å vilka denna förordning äger tillämpning.

Kap. 2. Om fastställande av skatt

3 §.

Skattskyldig skall, i den mån föreskrift därom meddelas i vederbörande skatteförfattning, göra skriftlig anmälan om upptagande och nedläggande av verksamhet, i vilken skatt skall utgöras, ävensom om annat förhållande, som rör verksamheten.

4 §.

Det åligger skattskyldig att i skäligen omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHET och för fastställande av skatt. Han är även skyldig att vidtaga de åtgärder i övrigt som för sådant ändamål skäligen kunna påfordras. Hur därvid i särskilda fall skattskyldigs räkenskaper och anteckningar skola föras och hans handlingar bevaras samt övriga här avsedda åtgärder skola vidtagas, därom stadgas i vederbörande skatteförfattning eller i bestämmelser som utfärdats med stöd därav.

Om skyldighet i vissa fall att föra räkenskaper är föreskrivet i bokföringslagen.

Finnes den skattskyldiges räkenskaper och övriga handlingar eller de särskilda åtgärder som avses i första stycket icke stå i överensstämmelse med vad sålunda är föreskrivet, äger beskattningsmyndigheten förelägga den skattskyldige att fullgöra vad honom åligger.

5 §.

I enlighet med vad i vederbörande skatteförfattning stadgas skall skattskyldig för varje beskattningsperiod (redovisningsperiod) inkomma med deklARATION till ledning vid skattens fastställande. Deklarationen skall avgevas på heder och samvete samt avfattas å blankett enligt formulär som fastställas av beskattningsmyndigheten. I deklARATIONEN skall angivas det skattebelopp som enligt densamma belöper på beskattningsperioden.

Underlåter skattskyldig att inkomma med deklARATION eller är avgiven deklARATION ofullständig, må beskattningsmyndigheten förelägga den skattskyldige att fullgöra vad som brister.

Den skattskyldige bör, utöver vad deklARATIONSFÖRMULÄRET föranleder, meddela de upplysningar som kunna vara av betydelse för att skatten skall kunna fastställas till riktigt belopp.

6 §.

När deklaration inkommit till beskattningsmyndigheten, skall den granskas så snart ske kan.

7 §.

Efter föreläggande åligger det den skattskyldige att lämna de uppgifter utöver deklarationen som kunna erfordras för kontroll av dennas riktighet och för skattens fastställande till riktigt belopp.

8 §.

När beskattningsmyndigheten finner det erforderligt, skall skattskyldig på anfordran utan ersättning tillhandahålla prov och beskrivning å vara, som är eller kan antagas vara skattepliktig, ävensom prov å i verksamheten brukad vara. Varuprov skall, om så lämpligen kan ske, återställas snarast möjligt.

9 §.

Skattskyldig skall, när beskattningsmyndigheten finner det erforderligt, på anfordran tillhandahålla handelsböcker, affärskorrespondens och övriga handlingar hörande till den verksamhet, i vilken skatten skall utgöras, ävensom lämna tillträde till lokaler, som användas i verksamheten. För granskning av handlingar och varulager skall den skattskyldige lämna nödigt biträde.

Granskningen skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i den skattskyldiges verksamhet. Hava handelsböcker eller andra handlingar överlämnats för granskning, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av granskningen skall snarast lämnas den skattskyldige.

Den som verkställer granskningen må taga del av handlingar av betydelse för granskningen utan hinder därav att den skattskyldige har att iakttaga tystnad om deras innehåll. Är handlingens innehåll av beskaffenhet som nu sagts eller anser den skattskyldige att särskilda omständigheter eljest kunna åberopas för att handlingens innehåll ej kommer till annans kännedom, må dock länsstyrelsen i det län där den skattskyldige är bosatt, på framställning av honom, när synnerliga skäl föranleda det, förordna att handlingen skall undantagas från granskningen. Mot länsstyrelsens beslut må talan ej föras.

10 §.

Den som skäligen kan antagas vara skattskyldig skall, i den mån föreläggande meddelas av beskattningsmyndigheten, avgiva deklaration som i 5 § sägs, så ock vidtaga åtgärd som avses i 7 och 8 §§. Han är även skyldig att underkasta sig granskning enligt 9 §.

11 §.

I den mån så finnes erforderligt för skattekontrollen, har den, som utan att vara skattskyldig yrkesmässigt tillverkar, bearbetar, försäljer eller distribuerar skattepliktig vara, så ock den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara, att på anfordran av beskattningsmyndigheten lämna upplysning angående sådan av honom bedriven verksamhet samt, med motsvarande tillämpning av 8 och 9 §§, tillhandahålla prov och beskrivning av vara samt handels-

böcker, affärskorrespondens och övriga till verksamheten hörande handlingar.

12 §.

Förelägger beskattningsmyndigheten någon att vidtaga åtgärd, varom förmäles i 4, 5 samt 7—11 §§, må därvid, när det finnes påkallat, vite ut sättas. Vitet må ej bestämmas under etthundra kronor eller över tiotusen kronor.

Försuttet vite utdömes av beskattningsmyndigheten.

13 §.

Kräves för bedömande av viss fråga särskild fackkunskap och kan yttrande i frågan ej erhållas från myndighet, tjänsteman eller annan, som är satt att tillhandagå därmed, må beskattningsmyndigheten uppdraga åt person, känd för redbarhet och för skicklighet i ämnet, att såsom sakkunnig avgiva yttrande. Ej må till sakkunnig utses den, beträffande vilken sådan omständighet föreligger, att hans tillförlitlighet därigenom kan anses förringad.

Sakkunnig äger av allmänna medel erhålla ersättning för kostnad, som han haft för uppdragets fullgörande, samt för arbete och tidsspillan efter vad beskattningsmyndigheten prövar skäligt.

14 §.

Vad som framkommit vid utredning, företagen enligt 9 eller 11 §, skall upptecknas. Uppgift, som eljest annorledes än skriftligen tillföres beskattningssärende, skall ock upptecknas.

15 §.

Yppas anledning att fastställa skatten annorledes än i överensstämmelse med deklaration, skall inom beskattningsmyndigheten upprättas skriftlig redogörelse för vad vid utredningen framkommit med angivande av storleken av den skatt, som ifrågasättes skola utgå, och av grunden för dess beräkande.

16 §.

Den skattskyldige skall, där hinder ej möter, erhålla tillfälle att yttra sig över redogörelse, som i 15 § sägs, och annan handling, vars innehåll är av betydelse för beslut om skatten. Vad nu sagts skall dock icke gälla, om handlingen innefattar förslag till allenast rättelse av uppenbar oriktighet, föranledd av misskrivning, felräkning eller annat dylikt förbiseende i deklaration eller till skattens fastställande till lägre belopp än enligt deklaration.

17 §.

Finnes skatt böra utgå, oaktat deklaration ej avgivits, eller finnes avvikel se böra ske från deklaration, skall beskattningsmyndigheten meddela beslut härom. Beslutet skall vara slutligt, om icke beskattningsmyndigheten finner erforderligt att skatten preliminärt fastställas, innan utredningen i ärendet slutförts.

Begär den skattskyldige att slutligt beslut skall meddelas rörande viss beskattningsperiod, skall beskattningsmyndigheten så snart ske kan fastställa skatten genom sådant beslut.

18 §.

Har deklaration ej avgivits eller kan, på grund av brister i deklaration eller bristfälligt underlag för sådan, skatten icke tillförlitligen beräknas, skall skatten bestämmas efter vad som finnes skäligt med hänsyn till föreliggande omständigheter, såsom beloppet av tidigare erlagd skatt samt verksamhetens art och omfattning.

19 §.

Beslut om fastställande av skatt må ej meddelas senare än ett år sex månader efter utgången av det kalenderår, varunder den ifrågavarande beskattningsperioden gått till ända.

Har slutligt beslut ej meddelats inom tid som i första stycket sägs men har deklaration avgivits, skall så anses som om skatten den dag nämnda tid utgick fastställts genom slutligt beslut i överensstämmelse med deklarationen. Har preliminärt beslut meddelats, skall skatten i stället anses hava nämnda dag slutligt fastställts i överensstämmelse med det preliminära beslutet.

20 §.

Har skattskyldig i deklaration eller annorledes lämnat oriktig uppgift till ledning vid fastställande av skatt och har uppgiften följts eller har uppgiften eljest föranlett, att skatt ej fastställts eller fastställts till för lågt belopp, skall beskattningsmyndigheten genom beslut om efterbeskattning fastställa skatt som tillkommer. Efterbeskattning må dock ej ske, om det tillkommande skattebeloppet är att anse som ringa.

Föreligga sådana omständigheter att efterbeskattning skall äga rum och kan på grund av vad sålunda och i övrigt förekommit antagas att av den skattskyldige lämnade uppgifter icke varit av beskaffenhet att kunna ligga till grund för en tillförlitlig beräkning av skatten, skall efterbeskattningen ske med tillämpning av 18 §.

Vad ovan sagts skall äga motsvarande tillämpning, om skattskyldig underlåtit att avgiva deklaration eller icke rätteligen fullgjort vad som åligger honom enligt 7, 8 eller 9 §.

21 §.

Efterbeskattning må icke ske, med mindre beskattningsmyndigheten meddelat beslut därom inom fyra år efter utgången av den i 19 § första stycket stadgade tiden för fastställande av skatt. Har den skattskyldige avlidit, åsättes efterbeskattningen hans dödsbo, dock att sådan efterbeskattning icke må ske med mindre beskattningsmyndigheten meddelat beslut därom inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

22 §.

Finner beskattningsmyndigheten att slutligt beslut om skatt eller beslut om efterbeskattning blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, skall myndigheten, sedan den skattskyldige beretts tillfälle att yttra sig, meddela beslut om rättelse.

23 §.

I den mån det icke finnes obehövt, skall beslut, som beskattningsmyndigheten meddelar enligt bestämmelse i detta kapitel, innehålla de skäl, på vilka avgörandet grundas.

Äger part fullfölja talan mot beslut som avses i första stycket, skall beslutet innehålla upplysning om vad han därvid skall iakttaga.

Beslut som avses i 17, 20 och 22 §§ skola delgivas den skattskyldige.

24 §.

Beslut, som beskattningsmyndigheten meddelat med stöd av bestämmelse i detta kapitel, skall, såvitt det icke avser utdömande av vite, lända till omedelbar efterrättelse.

Om erläggande och återbetalning av skatt är närmare stadgat i 3 kap.

25 §.

Beskattningsmyndigheten skall föra register, med vars hjälp för envar skattskyldig kan inhämtas vad som i skatteärende förekommit.

Kap. 3. Om erläggande och återbetalning av skatt

26 §.

Skattskyldig åligger att inom den för deklarations avgivande bestämda tiden genom insättning å beskattningsmyndighetens postgirokonto inbetala i deklARATIONEN angivet skattebelopp.

När synnerliga skäl därtill äro, må beskattningsmyndigheten bevilja anstånd med skattens erläggande.

27 §.

Om den för viss beskattningsperiod av beskattningsmyndigheten eller besvärmyndighet fastställda skatten överstiger vad som skolat utgöras enligt deklARATIONEN eller, då beslut förut meddelats i saken, enligt det beslut, som närmast föregått, åligger det den skattskyldige att inom tid, som beskattningsmyndigheten bestämmer, till denna erlägga det felande beloppet. Vad nu sagts skall ock gälla, om genom beslut enligt 17 eller 20 § skatt fastställts, ehuru deklARATIONEN ej avgivits.

Skattskyldig har att erlägga ränta å oguldet skattebelopp efter sju procent om året, dock minst tio kronor. Röntan skall, om deklARATIONEN ej avgivits inom föreskriven tid eller den skattskyldige, utan att anstånd beviljats, underlåtit att inom sådan tid erlägga i deklARATIONEN angivet belopp, beräknas från den dag deklARATIONEN senast bort avgivas. I annat fall skall röntan beräknas från den dag då skattebeloppet enligt beslut av beskattningsmyndigheten senast bort inbetalas. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela krontal.

Beskattningsmyndigheten äger avstå från ränta, om dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller särskilda skäl eljest föranleda därtill.

28 §.

På framställning av beskattningsmyndigheten skall förfallet skattebelopp jämte ränta omedelbart utlagas genom utmätning.

29 §.

Om den för viss beskattningsperiod av den skattskyldige inbetalade skatten överstiger vad han enligt beskattningsmyndighetens eller besvärmyndighets beslut skall erlägga, äger han omedelbart återbekomma vad han erlagt för mycket. Återbetalning skall ock ske, när skatt icke skall utgå.

Är den skattskyldige berättigad till avdrag, som överstiger den på beskattningsperioden belöpande bruttoskatten, skall det överskjutande beloppet så snart ske kan tillgodoföras den skattskyldige.

Å återbetalat belopp som avses i första stycket skall gäldas ränta efter fem procent om året från inbetalningsdagen. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela kronotal. Ränta skall dock ej utgå, om räntebeloppet skulle understiga fem kronor.

Vid återbetalning skall avdrag göras för vad den skattskyldige icke erlagt av förfallet skattebelopp jämte ränta, som beskattningsmyndigheten har att uppbära.

30 §.

Under vilka förutsättningar skatt skall, utöver vad i 29 § stadgas, i särskilt fall av beskattningsmyndighet återbetalas, därom stadgas i vederbörande skatteförfattning.

31 §.

Beslut, som meddelats med stöd av bestämmelse i detta kapitel, skall lända till omedelbar efterrättelse.

Kap. 4. Om förhandsbesked

32 §.

På ansökan av den som driver eller ämnar driva verksamhet, i vilken skattskyldighet ifrågakommer, må beskattningsmyndigheten, om det finnes vara av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning samt tillgänglig utredning det medger, meddela förhandsbesked huruvida vara är skattepliktig ävensom efter vilken skattesats skatten, då sådan skall utgöras, är att bestämma. Beskedet skall utfärdas för sökanden och gälla för beskattningsperiod, som ännu icke utgått, eller senare period, dock att beskedet icke må avse längre tid än ett år.

33 §.

Förhandsbesked sökes skriftligen. Ansökan skall i mån av behov vara åtföljd av prov på varan, där sådant kan företes, och beskrivning av densamma. Vid ansökan skall jämväl fogas den ytterligare utredning i ärendet, som står sökanden till buds.

Är den i ärendet förebragta utredningen otillräcklig, må beskattningsmyndigheten anmana sökanden att i angivet hänseende fullständiga denna vid äventyr att förhandsbesked eljest icke meddelas.

34 §.

Vad i 13 och 14 §§ stadgas om sakkunnig och om upptecknande av uppgifter skall äga motsvarande tillämpning i ärende om förhandsbesked. Över utredning, som förebragts annorledes än genom sökanden, skall denne erhålla tillfälle att yttra sig.

35 §.

Sökanden är skyldig att enligt beskattningsmyndighetens bestämmande gottgöra statsverket dess kostnad för särskild av myndigheten med hans medgivande föranstaltad undersökning beträffande varas beskaffenhet, så

ock ersättning, som må hava utgått till sakkunnig, vars hörande sökanden medgivit.

Sökanden skall, i den mån beskattningsmyndigheten så påfordrar, ställa säkerhet för kostnad och ersättning som i första stycket sägs vid äventyr att förhandsbesked icke meddelas.

36 §.

Ärende om förhandsbesked bör handläggas skyndsamt.

Avvisas ansökningen, skall beslutet innehålla erinran om att talan icke må föras mot detsamma.

Om beslut skola i övrigt bestämmelserna i 23 § äga motsvarande tillämpning.

37 §.

Förhandsbesked, som vunnit laga kraft, är bindande för statsverket i förhållande till sökanden, i den mån denne det yrkar. Beskedet skall dock icke gälla, när efter dess meddelande trätt i kraft författningsändring av beskaffenhet att påverka beskattningen i det avseende beskedet angår.

Kap. 5. Om besvär

38 §.

Talan mot beslut som beskattningsmyndigheten meddelar enligt denna förordning må i de fall som angivas i 39 § föras genom besvär hos kammarrätten.

39 §.

Mot slutligt beslut om fastställande av skatt samt mot meddelat förhandsbesked må talan föras av den skattskyldige och allmänt ombud, så ock av annan, om beslutet länder honom till väsentlig skada eller förlust. Skattskyldig och allmänt ombud må ock föra talan mot beslut i frågor som avses i 20, 22, 26, 27 och 29 §§.

Beslut om utdömande av vite må överklagas av den som förpliktats utgiva vitet samt av allmänt ombud.

40 §.

Den som vill anföra besvär över beskattningsmyndighets beslut skall inom två månader eller, såvitt avser förhandsbesked eller beslut om utdömande av vite, inom tre veckor till beskattningsmyndigheten inkomma med besvärslaga. För skattskyldig, så ock för den som förpliktats utgiva vite skall besvärstiden räknas från det han erhållit del av överklagade beslutet, för annan klagande från beslutets dag. I fall som avses i 19 § andra stycket skall dock tiden även för skattskyldig räknas från där angiven dag.

41 §.

Besvärslaga skall ställas till kammarrätten samt innehålla uppgift om klagandens namn, yrke och postadress.

I inlagan skall klaganden uppgiva:

1. det beslut mot vilket talan föres;

2. grunderna för besvärstalan, därest de ej framgå av vad han tidigare andragit i saken; samt

3. i vilken del beslutet överklagas och den ändring däri, som klaganden yrkar.

Klaganden skall i besvärslagan i erforderlig omfattning utveckla sin talan samt vid inlagen foga de tidigare ej förebragta bevis han vill åberopa.

Besvärslagan skall vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller hans ombud.

42 §.

Beskattningsmyndigheten skall, där det ej är uppenbart att talan skall avvisas, ofördröjligen delgiva klagandens motpart besvärslagan med därvid fogade handlingar. Motparten skall därvid föreläggas att till beskattningsmyndigheten inkomma med skriftlig förklaring, ställd till kammarrätten.

43 §.

Det åligger beskattningsmyndigheten att, där det icke finnes obehövt, i skriftligt utlåtande till kammarrätten yttra sig om vad klagande och förklarande andragit ävensom, i den mån det icke skett i överklagade beslutet, ange de skäl på vilka detta grundats. Till kammarrätten insändas jämte utlåtandet alla i besvärsmålet inkomna och upprättade handlingar ävensom det överklagade beslutet och den därtill hörande akten.

Utlåtandet skall genom beskattningsmyndighetens försorg i avskrift tillställas klagande och förklarande. Klaganden skall tillika i avskrift erhålla inkommen förklaring.

44 §.

Mot kammarrättens utslag må talan av part föras genom besvär hos Kungl. Maj:t.

Utslag, som innebär ändring i överklagat beslut om fastställande av skatt eller om förhandsbesked och som därigenom länder någon till väsentlig skada eller förlust, äger denne överklaga, ändå att han icke är part.

Besvären skola vara inkomna till vederbörande statsdepartement inom två månader från det klaganden erhöll del av kammarrättens utslag eller, om klaganden icke varit part i kammarrätten, inom samma tid från utslaget dag. I mål om förhandsbesked och om utdömande av vite skall dock besvärstiden vara tre veckor.

Om innehållet i besvärslaga till Kungl. Maj:t skall i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 41 §.

45 §.

Har i mål om fastställande av skatt eller om efterbeskattning talan fullföljts till kammarrätten eller Kungl. Maj:t, må skattskyldig eller allmänt ombud anföra besvär, oaktat den för honom stadgade tiden utgått. Sådana besvär skola vara inkomna inom en månad från det besvärstiden för tidigare klagande utgick. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i mål om förhandsbesked, dock att den tid som sålunda står till buds skall vara en vecka.

Återkallas eller förfaller eljest den tidigare klagandes talan, är ock den senare klagandes talan förfallen.

Kap. 7. Särskilda bestämmelser

46 §.

Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar äger, när synnerliga skäl därtill äro, medgiva befrielse från eller återbetalning av skatt. Vad i denna förordning stadgas om besvär skall icke gälla beslut som meddelas av beskattningsmyndighet med stöd av förordnande som nu sagts.

47 §.

Den som utan att hava gjort anmälan, varom i 3 § sägs, bedriver verksamhet, i vilken skatt skall utgöras, straffes med dagsböter, ej under tjugu.

48 §.

Underlåter någon att avgiva deklARATION enligt vad i 5 § stadgas eller avlämnar han deklARATION med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen icke är ägnad att ligga till grund för fastställande av skatt, straffes med dagsböter.

Finns försummelsen ursäktlig eller eljest ringa må från straff frias.

Brott som avses i denna paragraf må av åklagare åtalas allenast efter anmälan av beskattningsmyndigheten.

49 §.

Vad som inhämtats vid skattekontroll enligt denna förordning må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.

Brott som nu sagts må, där det ej innefattar ämbetsbrott, av åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

50 §.

Vid granskning av statsverkets räkenskaper inom riksräkenskapsverket må med avseende å fastställande och uppbörd av skatt anmärkning icke framställas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959.

Vad som föreskrives i 1 och 2 §§ kungörelsen den 19 juni 1942 (nr 531) med vissa bestämmelser rörande uppbörd av accis eller skatt, som skall inbetalas till kontrollstyrelsen, m. m. skall icke gälla skatt, å vilken denna förordning skall tillämpas.

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 1—3 och 6 mom., 6 § 3 och 4 mom., 7, 9, 10 och 12—15 §§ förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt skola upphöra att gälla samt att 3 a §, 4 § 4 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 4 mom. samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 3 a § se 1945: 201, av 4 § 4 mom. se 1948: 66 samt av 6 § 1 mom. se 1958: 31 (förordningen omtryckt 1948: 66).

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 a §.

Kungl. Maj:t äger, då synnerliga skäl därtill äro, medgiva befrielse från eller återbäring av varuskatt.

Kontrollstyrelsen är beskattningsmyndighet i fråga om tillverkning och försäljning inom riket. Vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga tillämpning å varuskatt som utgår i samband med sådan tillverkning och försäljning.

Beträffande införsel är, med den inskränkning som nedan sägs, generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet.

4 §.

4. Tillverkare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll över värdet av försåld eller för vidare bearbetning uttagen vara, samt att vid anfordran tillhandahålla kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman sina handelsböcker med tillhörande handlingar.

4. Tillverkare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll beträffande försåld eller för vidare bearbetning uttagen vara.

6 §.

1. Den som bedriver tillverkning, som i 1 § första eller andra stycket avses, skall senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklaration angående beskattningsvärdet eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för viktenhet, angående kvantiteten av de varor, som under kalendermånaden av honom eller för hans räkning levererats till köpare eller tagits i anspråk för vidare bearbetning.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för viktenhet, angående kvantiteten av de varor, som under kalendermånaden av den skattskyldige eller för hans räkning levererats till köpare eller tagits i anspråk för vidare bearbetning.

Om särskilda — — — — — deklARATIONEN AVSER.

8 §.

4. Deklaration eller — — — — — till kontrollstyrelsen.
Befinnes vid granskningen att skatt påförts med för lågt belopp, skall kontrollstyrelsen påföra den skattskyldige felande skatt samt bestämma och meddela den skattskyldige tid, inom vilken sådan skatt skall erläggas.

Befinnes vid granskningen att skatt påförts med för lågt belopp, skall kontrollstyrelsen påföra den skattskyldige felande skatt samt bestämma och meddela den skattskyldige tid, inom vilken sådan skatt skall erläggas. Finnes erlagd skatt vara för hög, skall kontrollstyrelsen återbetala det överskjutande beloppet.

(Nuvarande lydelse)

Vad i 4 § 2—6 mom. samt 7 § 2 och 4 mom. är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig, som avses i detta moment.

(Föreslagen lydelse)

Vad i 4 § 4 och 5 mom. denna förordning samt 4, 8, 9, 11, 12, 27 och 29 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig, som avses i detta moment.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959 men skall icke äga tillämpning å skatt, för vilken deklaration avgivits eller bort insändas till kontrollstyrelsen före ikraftträdandet.

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt

Härigenom förordnas, att 9, 14, 16, 17, 20, 22—24, 31, 32 samt 35—39 §§ förordningen den 5 mars 1948 om försäljningsskatt skola upphöra att gälla samt att 8, 10—13, 15, 18, 21 och 27 §§ samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

Kontrollen över skattens behöriga utgörande utövas av kontrollstyrelsen, dock att beträffande skattepliktig införsel kontrollen handhaves av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen gemensamt.

(Föreslagen lydelse)

8 §.

Kontrollstyrelsen är beskattningsmyndighet i fråga om försäljning inom riket. Vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga tillämpning på försäljningsskatt som utgår i samband med sådan försäljning.

Beträffande införsel är, med den inskränkning som nedan sägs, generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet.

10 §.

Ansökan om registrering som avses i 2 § skall göras skriftligen hos kontrollstyrelsen.

Anmälan för registrering, ävensom ansökan om registrering skall göras skriftligen hos kontrollstyrelsen och

¹ Senaste lydelse av 15 § se 1952: 199 samt av 18 § se 1949: 100.

(Nuvarande lydelse)

Ansökningen skall innehålla uppgifter angående sökandens fullständiga namn och postadress, den av sökanden bedrivna rörelsen samt dagen då försäljningen påbörjades eller avses skola påbörjas. Vidare skall i ansökningen uppgivas huruvida sökanden ämnar bedriva skattepliktig eller skattefri försäljning.

Rörelseidkare som är registrerings-skyldig enligt 2 § första stycket skall göra ansökan om registrering senast fjorton dagar före försäljningens början.

(Föreslagen lydelse)

innehålla uppgifter angående vederbörandes fullständiga namn och postadress, den av honom bedrivna rörelsen samt dagen då försäljningen påbörjades eller avses skola påbörjas. Vidare skall uppgivas, huruvida vederbörande ämnar bedriva skattepliktig eller skattefri försäljning.

Rörelseidkare som är registrerings-skyldig enligt 2 § första stycket skall göra anmälan för registrering senast fjorton dagar före försäljningens början.

11 §.

Om verkställd registrering skall kontrollstyrelsen utfärda särskilt bevis. I beviset skall angivas, huruvida sökanden registrerats såsom säljare med skattepliktig försäljning eller såsom säljare med skattefri försäljning.

Om verkställd registrering skall kontrollstyrelsen utfärda särskilt bevis. I beviset skall angivas, huruvida den, för vilken det utfärdats, registrerats såsom säljare med skattepliktig försäljning eller såsom säljare med skattefri försäljning.

12 §.

Rörelseidkare som är registrerings-skyldig enligt 2 § första stycket må icke, innan registrering skett, bedriva försäljning av skattepliktig vara; dock må den som övertagit av annan bedriven rörelse, därest han gör ansökan om registrering inom fjorton dagar efter övertagandet, fortsätta rörelsen till dess kontrollstyrelsen meddelat beslut över ansökningen. Under tid då rörelsen sålunda fortsättes skall rörelseidkaren, såvitt fråga är om skyldighet att erlagga skatt, anses såsom registrerad säljare.

Rörelseidkare, vilken — — — — — skattepliktig försäljning.

Rörelseidkare som är registrerings-skyldig enligt 2 § första stycket må icke, innan registrering skett, bedriva försäljning av skattepliktig vara; dock må den som övertagit av annan bedriven rörelse, därest han gör anmälan för registrering inom fjorton dagar efter övertagandet, fortsätta rörelsen till dess kontrollstyrelsen meddelat beslut över anmälan. Under tid då rörelsen sålunda fortsättes skall rörelseidkaren, såvitt fråga är om skyldighet att erlagga skatt, anses såsom registrerad säljare.

13 §.

Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats i ansökan om registrering, är rörelseidkaren skyldig att underrätta kontrollstyrelsen här- om senast åtta dagar därefter.

Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats i anmälan för registrering eller ansökan om registrering, är rörelseidkaren skyldig att underrätta kontrollstyrelsen härom senast åtta dagar därefter.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Registrerad säljare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den enligt kontrollstyrelsens beprövande möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen, samt att vid anfordran tillhandahålla kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman sina handelsböcker med tillhörande handlingar.

Registrerad säljare — — — — — att lämna.

18 §.

Skattskyldig skall för varje kalendermånad till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder upprättad deklaration angående beskattningsvärdet av sin skattepliktiga försäljning eller, i fråga om vara för vilken skatt skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, antalet försålda enheter med angivande tillika i vartdera fallet av den å varorna belöpande skatten. Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

Deklaration, varom i första stycket förmäles, skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter den månad som deklarationen avser.

Om särskilda — — — — — deklarationen avser.

21 §.

Den som idkar försäljning av skattepliktig vara i strid mot 12 § första stycket är skyldig att erlægga skatt såsom om han varit registrerad säljare. Det ankommer på kontrollstyrelsen att fastställa den skatt, som sålunda skall erläggas.

27 §.

Deklaration eller — — — — — till kontrollstyrelsen.
 Befinnes vid — — — — — skall erläggas.

Registrerad säljare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den enligt kontrollstyrelsens beprövande möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen.

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga försäljningen eller, i fråga om vara för vilken skatt skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, antalet försålda enheter under kalendermånaden. Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

(Nuvarande lydelse)

Vad i 14—17 §§, 22 § tredje stycket och 24 § är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig som avses i denna paragraf.

(Föreslagen lydelse)

Vad i 15 § denna förordning samt 4, 8, 9, 11, 12 och 27 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig som avses i denna paragraf.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959 men skall icke äga tillämpning å skatt, för vilken deklaration avgivits eller bort insändas till kontrollstyrelsen före ikraftträdandet.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

Härigenom förordnas, att 7, 8, 10, 11, 16—19, 26, 27, 29, 30 och 31 §§ förordningen den 23 november 1956 angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skola upphöra att gälla samt att 5, 9 och 14 §§ samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Kontrollen över skattens behöriga utgörande utövas, beträffande försäljning och uttag från rörelse, av kontrollstyrelsen, och beträffande införsel, av generaltullstyrelsen.

Kontrollstyrelsen är beskattningsmyndighet i fråga om försäljning och uttag från rörelse. Vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga tillämpning på omsättningsskatt som utgår i samband med försäljning och uttag som nu sagts.

Beträffande skattepliktig införsel är generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet.

9 §.

Skattskyldig är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den enligt kontrollstyrelsens beprövande möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen, samt att vid anfordran tillhandahålla kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman sina handelsböcker med tillhörande handlingar.

Skattskyldig är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den enligt kontrollstyrelsens beprövande möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen.

Skattskyldig skall — — — — — att lämna.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 §.

Skattskyldig skall för varje kalendermånad till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder upprättad deklaration angående sina leveranser och uttag från rörelsen av skattepliktiga motorfordon med angivande tillika av den å fordonen belöpande skatten.

Deklaration skall upprättas å blankett enligt formulär, som fastställles av kontrollstyrelsen, samt insändas till styrelsen inom en månad efter utgången av den månad, som deklarationen avser.

Kontrollstyrelsen må, — — — — — sådan tid.

Deklaration skall avlämnas till kontrollstyrelsen för varje kalendermånad och innehålla uppgift om den skattskyldiges leveranser och uttag från rörelsen av skattepliktiga motorfordon.

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen inom en månad efter utgången av den månad, som deklarationen avser.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959 men skall icke äga tillämpning å skatt, för vilken deklaration avgivits eller bort insändas till kontrollstyrelsen före ikraftträdandet.

Förslag

till

**förordning angående ändring i förordningen den 31 maj 1957 (nr 262)
om allmän energiskatt**

Härigenom förordnas, att 3, 26, 29, 31, 33 och 35—38 §§ förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt skola upphöra att gälla samt att 18, 23, 30 och 32 §§ samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.

Beskattningsmyndighet är — — — — — fall kontrollstyrelsen.

Vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga tillämpning på energiskatt, för vilken kontrollstyrelsen är beskattningsmyndighet.

23 §.

1 mom. Den som är registrerad enligt 6 § skall senast vid utgången av kalendermånaden efter varje redovisningsperiod till kontrollstyrelsen in-

1 mom. Deklaration av den som är registrerad enligt 6 § skall insändas till kontrollstyrelsen senast vid utgången av kalendermånaden efter

(Nuvarande lydelse)

sända en på heder och samvete avgiven deklaration angående de bränslen, beträffande vilka skattskyldighet inträtt under redovisningsperioden.

2 mom. Den som är registrerad enligt 11 § skall å tid och i ordning som i 1 mom. sägs insända en på heder och samvete avgiven deklaration angående skattepliktig distribution och skattepliktig egenförbrukning under redovisningsperioden.

3 mom. I deklarationen skall an-givas den på redovisningsperioden be-löpande bruttoskatten, så ock avdrag enligt 24 eller 25 §.

Deklarationens nettoskattebelopp skall, där beloppet icke utgöres av helt tiotal kronor, utföras med när-maste lägre tiotal kronor.

Kontrollstyrelsen äger, om särskilda skäl därtill äro, föreskriva att de-klaration skall insändas inom annan tid än som i 1 mom. sägs.

Deklaration skall upprättas å blan-kett enligt formulär, som fastställles av kontrollstyrelsen.

30 §.

Försummar någon att inbetala skatt, som han enligt denna förordning skall erlægga till kontrollstyrelsen, må skatten på framställning av styrelsen omedelbart utmätas.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning, där förbrukare eller icke registrerad distribu-tör av elektrisk kraft underlåter att erlægga skatt för dylik kraft.

32 §.

Den som — — — — — erlagda kraftavgifter.

Den som är registrerad skall vidare på anfordran tillhandahålla kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman sina handelsböcker med tillhörande handlingar samt i förekommande fall sin statistik. Han skall därjämte ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kon-

(Föreslagen lydelse)

varje redovisningsperiod och innehålla uppgift om de bränslen, beträffande vilka skattskyldighet inträtt under redovisningsperioden.

2 mom. Deklaration av den som är registrerad enligt 11 § skall insändas å tid och i ordning som i 1 mom. sägs och innehålla uppgift om skattepliktig distribution och skattepliktig egenförbrukning under redovisningsperioden.

3 mom. Deklarationens nettoskattebelopp må, där beloppet icke utgöres av helt tiotal kronor, utföras med när-maste lägre tiotal kronor.

Kontrollstyrelsen äger, om särskilda skäl därtill äro, föreskriva att de-klaration skall insändas inom annan tid än som i 1 mom. sägs.

Vad i 28 § förordningen om förfa-randet vid viss konsumtionsbeskatt-ning är stadgat skall äga motsvaran-de tillämpning, där förbrukare eller icke registrerad distributör av elekt-risk kraft underlåter att erlægga skatt för dylik kraft.

Den som är registrerad skall vidare ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

troll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

Där kontrollstyrelsen — — — — — effekt inrättas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959 men skall icke äga tillämpning å skatt, för vilken deklaration avgivits eller bort insändas till kontrollstyrelsen före ikraftträdandet.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 278 av fru *Gärde Widemar* och II: 350 av herr *Kollberg*, vari hemställts att riksdagen måtte antaga de vid propositionen nr 3 fogade författningsförslagen med de ändringar däri som föreslagits i motionerna samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsförslag; ävensom

2) motionen II: 422 av herr *Munktell*, vari hemställts, att riksdagen måtte för sin del antaga de vid propositionen nr 3 fogade författningsförslagen med de ändringar som förordats i motionen.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 350 och II: 422.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Vid 1951 års riksdag väcktes motioner (I: 215 och II: 279), vari hemställdes om utredning rörande ett opartiskt förfarande för avgörande av tvister i varuskattemål och för tillgodoseende av rättsskyddsbehovet i dylika mål. I betänkande över motionerna (nr 54) framhöll bevillningsutskottet bl. a., att man genom en utredning i ämnet skulle vinna allsidig belysning hur kraven på rättssäkerhet, effektivitet och snabbhet bäst skall tillgodoses vid avgörande av mål om varuskatt och liknande indirekta skatter. Utskottet ansåg, att en dylik utredning ur flera synpunkter kunde vara av stort värde.

På förslag av utskottet beslöt riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 287) hemställa, att Kungl. Maj:t i samband med den pågående utredningen rörande det administrativa besvärsinstitutet och därmed sammanhängande frågor jämväl ville låta verkställa utredning i de hänseenden, som angivits i bevillningsutskottets betänkande.

Med stöd av bemyndigande den 1 juni 1951 meddelade dåvarande chefen för finansdepartementet *besvärssakkunniga* uppdrag att verkställa den av riksdagen begärda utredningen.

Besvärssakkunniga — professor emeritus Nils Herlitz, ordförande, rege-

ringsrådet Sven Björkholm och landssekreteraren Olof Åkesson — har den 30 december 1957 till fullgörande av detta uppdrag avlämnat betänkande angående »Förfarandet vid konsumtionsbeskattning» (SOU 1957: 50). Enligt de sakkunnigas förslag skall för olika indirekta skatter gälla en gemensam lag om förfarandet. Vid betänkandet finnes fogat förslag till sådan lag, vilken utformats främst med sikte på att skapa ett förbättrat rättsskydd för de skattskyldiga. I lagförslaget upptas bestämmelser om fastställande och uppörd av skatt, om besvär och om förhandsbesked; lagförslaget är avsett att ersätta motsvarande bestämmelser i de olika skatteförfattningarna, instruktioner för beskattningsmyndigheterna etc. Det förutsättes, att lagens tillämpning till en början kan begränsas till vissa skatter och att tillämpningsområdet kan utvidgas senare. Målsättningen är att försöka åstadkomma ett enhetligt förfarande för flertalet av de skatter och allmänna avgifter som icke omfattas av taxeringsförordningen.

Över betänkandet har efter remiss *yttranden* avgivits av justitiekanslersämbetet, statskontoret, kammarrätten, generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen, riksräkenskapsverket, kommerskollegium (med bifogande av utlåtanden från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö), statens organisationsnämnd, statens jordbruksnämnd, utredningen angående redogöransvaret m. m., överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kronobergs, Kristianstads, Skaraborgs, Värmlands, Gävleborgs och Norrbottens län, riksförsäkringsanstalten, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, försäkringsinspektionen, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, Sveriges industriförbund (med biläggande av utlåtande från Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen), Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Svensk industriförening, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges lantbruksförbund samt Sveriges advokatsamfund.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

- I. Inledning s. 22—23
- II. Nuvarande förhållanden s. 24—35
- III. Riktlinjer för en reform s. 35—54
- IV. Förfarandet i första instans s. 55—73
- V. Besvär s. 73—100
- VI. Förhandsbesked s. 100—107
- VII. Befrielse från skatt s. 107—110
- VIII. Speciella frågor s. 110—117

Av innehållet i de föreliggande motionerna må här återges följande.

Allmänna frågor

I motionen II: 422 erinras om att besvärssakkunniga föreslog att författningar rörande förfarandet vid konsumtionsbeskattning skulle erhålla lagskaraktär. Departementschefen har emellertid inte funnit tillräckliga skäl föreligga för att giva författningen annan karaktär än taxeringsförordningen. Det torde emellertid vara önskvärt, att riksdagen nu uttalar sig för att lagstiftning avseende processuella regler på beskattningsområdet framgent inte antages såsom förordning utan får karaktären av civillagstiftning.

Förfarandet i första instans

I motionerna I: 278 och II: 350 uttalas att beskattningsmyndigheten i 4 § av förslaget erhållit alltför omfattande befogenheter. Vad myndigheten behöver för sin kontroll skall givetvis alltid kunna utan svårigheter tagas fram ur räkenskaperna, som således måste föras efter sådana metoder, att de uppgifter som ligger till grund för deklarationen skall kunna framtagas vid kontroll. Däremot synes det inte rimligt att bokföringen skall ske på det ena eller andra sättet, såvida bokföringen fyller nyss angivna krav. Det måste anses vara ett otillbörligt intrång att beskattningsmyndigheten skall kunna utfärda föreskrifter om bokföring samt ålägga den enskilde att använda t. ex. en viss typ av kassaapparat och inte en annan som bättre passar den bokföringsmetod som lämpar sig för hans bransch. Vad den skattskyldige har att iakttaga i fråga om bokföring m. m. skall angivas i anvisningar till den skatteförfattning, som beslutas av riksdagen. De tillägg som gjorts i propositionsförslagets 4 § i förhållande till motsvarande bestämmelser i besvärssakkunnigas förslag bör därför enligt motionärernas mening utgå.

Vidare anser motionärerna att föreskriften att den skattskyldige skall lämna nödigt biträde vid granskning av handlingar och varulager skall så förstås att det ankommer på vederbörande befattningshavare i överordnad ställning att tillse att föreskriften av granskningsmännen tillämpas med omdöme så att skattskyldig åsamkas minsta möjliga kostnad och avbräck. I vederbörande beskattningsmyndighets instruktion bör angivas, vilka befattningshavare som har att fatta beslut om granskning och vem som skall utföra denna. Liksom på den direkta beskattningens område bör beslutanderätten endast tillkomma befattningshavare i överordnad ställning.

Som 11 § i författningsförslaget formulerats skulle beskattningsmyndigheten vara berättigad att begära tredje mans medverkan till allmänna undersökningar utan samband med visst skatteärende. Ett dylikt utsträckande av de utomståendes skyldigheter bör inte komma i fråga. I stället förordas den formulering, som intagits i besvärssakkunnigas förslag, enligt vilket tredje mans medverkan endast kunde påfordras i visst beskattningsärende.

Beträffande vitesinstitutet erinras i motionerna I: 278 och II: 350 om att i besvärssakkunnigas förslag, som utformats med 9 kap. 8 § rättegångsbalken som mönster, angivits att vitet skulle bestämmas till sådant belopp

att det med hänsyn till vederbörandes ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antagas förmå vederbörande att iakttaga föreläggandet, dock ej högre än tiotusen kronor. Med undantag för maximeringen av vitesbeloppet till tiotusen kronor samt fastställande av minimum till etthundra kronor innehåller propositionen inte några föreskrifter till ledning för vitets fastställande. Minst lika starka skäl talar för att direktiv lämnas för omhändertagande av vitesförelägganden i en författning som är avsedd att tillämpas av beskattningsmyndigheter som i en lag som skall tillämpas av domstol. De grundsatser som bör tillämpas vid utsättande av vite är ingalunda så självklara att de inte förtjänar att angivas. Dessutom är dylika direktiv värdefulla även därutinnan att de understryker vikten av individuell prövning av ärenden angående vitesförelägganden. De av besvärssakkunniga föreslagna direktiven för utsättande av vite bör därför inarbetas i texten till 12 § i Kungl. Maj:ts förslag. Vitesmaximum bör enligt motionärernas mening inte sättas högre än femtusen kronor eller samma belopp som är stadgat i taxeringsförordningen. Ett så högt vitesmaximum som tiotusen kronor skulle möjligen väcka mindre betänkligheter om det funnes möjlighet att överklaga beskattningsmyndighetens beslut om föreläggande av vite. En bestämmelse av sådan innebörd hade föreslagits av besvärssakkunniga, men enligt propositionen får talan inte föras mot beslut om föreläggande. Frågan får särskild vikt sedd mot bakgrunden av att beskattningsmyndigheten jämväl skall äga rätt att utdöma försuttet vite. Sistnämnda bestämmelser har övertagits från de sakkunnigas förslag men var då motiverade bland annat med att enligt detta förslag talan kunde föras mot föreläggandet som sådant. Om denna möjlighet inte medgives, måste det te sig betänkligt att låta beskattningsmyndigheten svara såväl för föreläggande som för utdömande av vite. I rättssäkerhetens intresse bör därför en föreskrift intas att talan skall kunna föras mot beslut om föreläggande av vite.

Mot de i 18 § och 20 § andra stycket föreslagna stadgandena om skönmässig uppskattning i det fall, att deklaration ej avgivits eller deklara-tionsmaterialet eljest är bristfälligt, har i motionen II: 422 riktats viss kritik. Att beskattningsmyndigheten i dylika lägen måste söka på grundval av den utredning, som kan finnas tillgänglig, fastställa skatten så riktigt som möjligt följer av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser. Ju bristfälligare underlaget för beslutet är, i desto större grad måste myndigheten förlita sig till egna skönmässiga uppskattningar. Så är emellertid förhål-landet på en mängd områden inom förvaltningsförfarandet. Att just taga fram denna självklara bevisvärderingsregel utan att i övrigt ingå på hur utredningsmaterialet skall värderas ur bevissynpunkt synes inte motiverat. Särskilda bestämmelser i förevarande avseende torde inte vara erforderliga.

I sistnämnda motion föreslås även en omredigering av lagtexten. 17 § synes böra begränsas att avse allenast förutsättningarna för meddelande av preliminära beslut, medan reglerna om meddelande av slutliga beslut

torde böra upptagas i 19 §. Sälunda skulle 17 § komma att innehålla allenast att, om skatt finnes böra utgå, oaktat deklaration ej avgivits, eller om avvikelse finnes böra ske från deklarationen, beskattningsmyndigheten äger meddela preliminärt beslut om skatten i fall, då utredningen inte kan omedelbart slutföras. I 19 § första stycket skulle stadgas, att slutligt beslut om fastställande av skatt icke må meddelas senare än ett år och sex månader efter utgången av den beskattningsperiod, om vilken fråga är, men att det skall åligga beskattningsmyndigheten att, därest skattskyldig det begär, meddela sådant beslut så snart ske kan. Paragrafens andra stycke kan därefter följa oförändrat, eventuellt som en särskild paragraf, därest 18 § i sin nuvarande lydelse får utgå. Viss jämkning av stadgandena i 27 § torde i så fall bli behövlig.

Rörande beslutsfristens längd har i motionerna I: 278 och II: 350 yrkats, att den bestämmes till ett år från utgången av det kalenderår, varunder ifrågavarande beskattningsperiod gått till ända, medan i motionen II: 422 föreslagits en tid av ett år och sex månader räknad från beskattningsperiodens utgång. Motionärerna anser icke de skäl, som kontrollstyrelsen åberopat för en förlängning och till vilka departementschefen hänvisat, bärande. Vissa remissinstanser har ansett även den av besvärssakkunniga föreslagna fristen alltför lång. Den indirekta skattens natur av övervältringsskatt måste ställa särskilda krav på utformningen av reglerna om de tidsfrister inom vilka skattebeslut skall vara slutligt fattade. Varje dröjsmål vid behandlingen av ett dylikt skatteärende kan föranleda ökad förlust för den skattskyldige.

I motionerna I: 278 och II: 350 vänder sig motionärerna vidare mot de föreslagna reglerna om efterbeskattning (20 och 21 §§), vilka utformats i nära anslutning till motsvarande stadgande i taxeringsförordningen. Besvärssakkunniga hade i sitt förslag givit institutet en helt annan utformning. Motiveringen för de sakkunnigas ställningstagande var att den skattskyldige efter viss kortare tid inte skall kunna påföras ytterligare skatt, därest han fullgjort sin skyldighet med tillbörlig omsorg. Först när den skattskyldige uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosatt sina skyldigheter, ansåg de sakkunniga med rättsskyddsintresset förenligt att medge efterbeskattning under en längre period. Den indirekta skattens natur av övervältringsskatt ställer andra krav på utformningen av efterbeskattningsinstitutet än på den direkta beskattningens område. Det låter sig icke göra att i fråga om de indirekta skatterna använda en sådan generell avfattning, som taxeringsförordningen ger prov på. För att tillgodose rättsskyddets intressen i lika hög grad som på den direkta beskattningens område måste beträffande den indirekta beskattningen den avgränsningen göras, som besvärssakkunniga efter noggrann prövning förordat.

Bestämmelsen i författningsförslaget att inbetalning av skatt skall fullgöras genom insättning på beskattningsmyndighetens postgirokonto anses i motionen II: 422 ha sin plats i tillämpningsföreskrifterna. Den anses även vara olämplig. Lagstiftningen är avsedd att kunna tillämpas på helt olikar-

tade skatter av indirekt natur. Det kan under sådana omständigheter inte vara lämpligt att i själva lagen fastslå att just insättning på beskattningsmyndighets postgirokonto skall vara den enda metoden för skatteuppbörd, låt vara att den i flertalet fall kan vara praktisk. Beträffande viss skatt kan annat inbetalningssätt vara att föredraga.

I motionerna I: 278 och II: 350 påtalar motionärerna att departementschefen föreslagit sådan jämkning i besvärssakkunnigas förslag rörande förhandsbesked att en verklig rätt att erhålla förhandsbesked inte skulle föreligga. I motsats till besvärssakkunniga har Kungl. Maj:t härvid föreslagit att förhandsbesked må meddelas endast om det finnes vara av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning att besked meddelas. Såsom motiv för denna begränsning i rätten att erhålla förhandsbesked har departementschefen hänvisat till möjligheten av att de skattskyldiga betungar myndigheterna med begäran om förhandsbesked i fall där detta på grund av ärendets uppenbara karaktär, tidigare prejudikat eller av annan anledning framstår som opåkallat. Emellertid medger departementschefen att man i och för sig knappast torde ha anledning att befara missbruk. Därest någon skulle begära förhandsbesked i ett uppenbart fall, kan det icke rimligen vara alltför betungande för beskattningsmyndigheten att lämna beskedet. Enligt motionärernas förmenande bör, såsom besvärssakkunniga föreslagit, stadgas skyldighet för beskattningsmyndigheten att på begäran meddela förhandsbesked.

Besvärsförfarandet

Mot besvärsbestämmelsen i 38 § riktas i motionen II: 422 den anmärkningen att den är oegentligt utformad, i det den vad angår överklagandebaheten av beskattningsmyndighetens beslut hänvisar till fall, som skall angivas i 39 §. Denna paragraf innehåller emellertid inga regler om överklagandebahet utan allenast bestämmelser om vilka som i olika situationer äger besvärsrätt.

I sistnämnda motion framhålles vidare, att kravet på snabbhet måste medföra, att förhandsbesked endast bör få överklagas i en instans. Då förhandsbeskeden blir bindande för statsverket måste regeringsrätten kvarstå som slutinstans i fråga om dessa, vilket innebär att kammarrätten utgår som mellaninstans och att talan mot beskattningsmyndighetens beslut sålunda skall föras direkt hos regeringsrätten.

I motionerna I: 278 och II: 350 understrykes vikten av att det allmänna ombudet kan arbeta helt självständigt och i sina ståndpunktstaganden vara oberoende av beskattningsmyndigheten. Vilken befattningshavare som skall fungera som sådant ombud borde enligt besvärssakkunnigas förslag bestämmas i vederbörande myndighets instruktion. I propositionen föreslås däremot att Kungl. Maj:t skall förordna befattningshavare till sådant ombud. Förordnanden kan bli av kortvarig karaktär och skänker inte befattningshavaren den fria ställning, som myndighetens instruktion i högre grad garanterar. För att nå ett fullt tillfredsställande resultat i detta hän-

seende bör i varje skatteförfattning anges vilken befattningshavare som skall vara allmänt ombud.

Övriga frågor

Motionärerna har i motionerna I: 278 och II: 350 ansett tillräckliga skäl saknas att kriminalisera underlåtenhet att deklarerera eller avgivande av bristfällig deklARATION i andra fall än då försummelsen är uppsåtlig eller en följd av grov oaktsamhet och föreslagit härav betingad ändring i 48 § av författningsförslaget.

Slutligen har i motionen II: 422 berörts vissa problem avseende varuskatt och försäljningsskatt, vilka skatter avses utgå icke endast vid inhemsk produktion utan även vid införsel. Härom gäller särskilda regler, vilka förutsättes skola kvarbliva i vederbörande skatteförfattning. I samband med tulltaxering av den skattepliktiga varan skall skattskyldig hos tullmyndigheten å införselorten avlämna deklARATION eller i vissa fall försäkran. Sådan deklARATION eller försäkran skall slutligen granskas av kontrollstyrelsen. Befinnes vid denna granskning varu- eller försäljningsskatten ha av tullmyndigheten påförts med för lågt belopp, skall kontrollstyrelsen påföra den skattskyldige den felande skatten. Bestämmelser härom återfinns i 8 § 4. varuskatteförordningen och 27 § försäljningsskatteförordningen. Innebörden av dessa bestämmelser är att kontrollstyrelsen kontrollerar tullmyndigheterna. Enligt propositionen skall denna märkliga anordning bestå.

Enligt motionären vore det riktigaste att man nu helt skiljer tullförfarandet från förfarandet hos kontrollstyrelsen vid inhemsk verksamhet också beträffande varuskatt och försäljningsskatt. Det naturliga är att ha två skilda förfaranden, det ena hos kontrollstyrelsen vid inhemsk produktion, det andra hos tullmyndigheterna vid införsel. Bestämmelserna om granskning av tulldeklARATIONerna hos kontrollstyrelsen i 8 § 4. varuskatteförordningen och 27 § försäljningsskatteförordningen bör sålunda nu upphävas.

Det avsedda syftet torde i allt fall kunna uppnås, därest följande ordning införes. Om så alltjämt anses erforderligt kan tullmyndigheten översända sina deklARATIONer till allmänna ombudet hos kontrollstyrelsen, vilken ju har att vaka över att besluten i första instans icke går kronan emot. Skulle allmänna ombudet vid sin granskning av de från tullmyndigheterna erhållna deklARATIONerna finna anledning till anmärkning, har han att göra revisionsmyndigheterna hos tullverket uppmärksamma härpå. Dessa får därefter framställa anmärkning i föreskriven ordning. Härigenom får man klara och administrativt enkla linjer: i fråga om samtliga skatter, som uppbäres i samband med införsel till riket, följes det för tull stadgade förfarandet med instansordning: lokal tullmyndighet, generaltullstyrelsen och regeringsrätten, medan beträffande de skatter, som utgår i samband med inhemsk produktion, det i det föreliggande författningsförslaget skildrade förfarandet följes med instansordning: beskattningsmyndighet (vanligtvis kontrollstyrelsen eller jordbruksnämnden), kammarrätten och regeringsrätten.

Utskottet

Inledning

I motsats till vad som sedan länge gällt på den direkta beskattningens område har gemensamma och enhetliga regler rörande det formella förfarandet saknats för konsumtionsskatternas del. De regler som finns har inlagits i vederbörande skatteförfattningar och avser i huvudsak deklara-tionsförfarandet, uppbörden och beskattningsmyndigheternas kontrollbefogenheter. De är som regel knapphändiga och ofta mycket allmänt hållna. Genom att normer för förfarandet utbildats i praxis har till en del olägenheterna med de ofullständiga reglerna undanröjts, men vissa konkreta brister har dock kvarstått. Bl. a. har bestämmelser saknats om hur beslut skall fattas och vilka verkningar besluten har. Det har vidare varit en olägenhet att den skattskyldige inte kunnat erhålla bindande förhandsbesked och därigenom gardera sig mot de risker, som ett misstag från hans sida om skattelagstiftningens innebörd kan medföra. Även besvärsförfarandet har kunnat ge anledning till viss kritik.

I syfte att bota dessa brister föreslås i den förevarande propositionen, att reglerna om förfarandet vid konsumtionsbeskattning samlas i en gemensam författning. Denna har utarbetats med sikte på att dessa regler skall kunna användas på flertalet av de skatter och avgifter, som enskilda näringsidkare efter deklARATION erlägger till kontrollstyrelsen eller jordbruksnämnden. Det föreslås, att varuskatten, försäljningsskatten, omsättningsskatten på motorfordon och energiskatten redan från början skall inbegripas i det nya förfarandet.

Det i propositionen framlagda förslaget till förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning innebär i huvudsak följande ändringar mot vad nu gäller. Beträffande förfarandet i första instans regleras närmare beskattningsmyndighetens befogenheter. Den skattskyldige tillförsäkras uttrycklig rätt att erhålla del av det material på vilket beskattningsmyndigheten grundar ett beslut om skattepåföring utöver deklARATION. Nya regler föreslås om beskattningsmyndigheternas beslut. Sålunda skall beslut om skattens fastställande meddelas senast 1 1/2 år efter det kalenderår under vilket beskattningsperioden utgick. Har beslut inte meddelats inom denna tidsfrist, skall skatten anses ha blivit fastställd i överensstämmelse med deklARATIONEN eller eventuellt tidigare preliminärt beslut. Formligt beslut behöver således inte fattas, när deklARATION avgivits och denna lämnats utan erinran. Efter beslutsfristens utgång kan ytterligare skatt inte påföras annat än genom efterbeskattning. Detta får ske högst fyra år senare och i regel endast om den skattskyldige lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att deklARERA. En nyhet är, att den skattskyldige skall kunna få förhandsbesked, som är bindande för staten.

I fråga om besvärsförfarandet föreslås den ändringen att en mellaninstans — kammarrätten — inskjutes mellan beskattningsmyndigheten och rege-

ringsrätten. Förfarandet i besvärsmål föreslås utformat som en process mellan två parter, d. v. s. mellan den skattskyldige och ett allmänt ombud.

Utskottet har för sin del intet att erinra mot huvudgrunderna för de framlagda förslagen, vilka synes väl ägnade att leda till förbättrat rättsskydd för den enskilde medborgaren samtidigt som kraven på effektivitet och snabbhet i rimlig utsträckning tillgodoses. Några nämnvärda kostnadsökningar för det allmänna torde förslagets genomförande ej medföra. I vissa hänseenden har dock utskottet ansett sig böra föreslå ändringar i syfte att ytterligare förbättra de enskildas rättsskydd.

Utskottet finner lämpligt, att de allmänna reglerna rörande förfarandet intas i en särskild författning att äga tillämpning beträffande de indirekta skatter för vilka en dylik reglering är behövlig och ändamålsenlig. På så sätt kan de olika skatteförfattningarna inskränkas till att omfatta huvudsakligen de materiella reglerna för beskattningen och i den mån så erfordras speciella föreskrifter rörande förfarandet. Författningen bör ha karaktär av förordning.

I anledning av hemställan i motionen II: 422 om ett uttalande från riksdagens sida, att lagstiftning avseende processuella regler på beskattningsområdet framgent inte bör antagas såsom förordning utan få karaktären av civillagstiftning, får utskottet anföra följande.

Enligt vad som upplysts har författningsutredningen under behandling vissa frågor hur lagstiftningsmakten skall utövas. Att riksdagen innan ställning tagits till de förslag, som sålunda kan framkomma, skulle göra ett uttalande av den innebörd motionären ifrågasatt, bör enligt utskottets mening inte ifrågakomma, så mycket mindre som det kan antagas dröja avsevärd tid innan nya huvudförfattningar på förevarande områden blir aktuella.

Utskottet övergår härefter till att närmare behandla de i propositionen berörda frågorna, i den mån anledning förefinns till särskilda uttalanden från utskottets sida.

Förfarandet i första instans

I enlighet med departementschefens uttalande att man bör gå vidare på den väg som beträddes med 1956 års taxeringsförordning och även i fråga om varuskattemål och liknande mål genomföra en närmare reglering av förfarandet som tillgodoser befogade krav på effektivitet och rättssäkerhet har i första stycket första punkten av 4 § i förslaget intagits en bestämmelse som bygger på motsvarande bestämmelse i 20 § taxeringsförordningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall det åligga skattskyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHET och för fastställande av skatt. Detta förslag föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Emellertid har departementschefen föreslagit ytterligare bestämmelser i 4 § som icke återfinnes i taxeringsförordningen och vilka tillägg icke heller av departementschefen närmare motiverats. Genom sin obestämda utformning är de dessutom ägnade att skapa rättsosäkerhet. Utskottet åsyftar bestämmelsen i 4 § att den skattskyldige även skall vara skyldig att vidtaga »de åtgärder i övrigt» som för angivna ändamål skäligen kan påfordras. Innebörden av detta tillägg är oklar. Det nyss återgivna stadgandet i 4 § första stycket första punkten ålägger på ett generellt sätt den skattskyldige att sörja för att underlag finns för deklaration och skattekontroll. Den som uppfyller detta åliggande bör icke rimligtvis kunna åläggas att därutöver vidtaga särskilda åtgärder. Därest den skattskyldige för sådana räkenskaper eller anteckningar att de utgör nöjaktigt underlag för fullgörande av deklarationsskyldighet och fastställande av skatt, föreligger uppenbarligen icke anledning att ålägga honom att vidtaga ytterligare åtgärder. Om den skattskyldige åter brister i fullgörandet av sina åligganden i fråga om bokförings- eller anteckningsskyldighet och detta har till följd att deklarationsskyldigheten ej kan rätteligen fullgöras och skatten icke kan fastställas, bör föreläggande meddelas honom att ställa sig bestämmelserna härutinnan till efterrättelse. Inte heller i detta fall föreligger något behov av att ålägga honom skyldighet att vidtaga åtgärder i övrigt. Endast i de fall då räkenskaper och anteckningar på grund av viss skatts speciella natur icke kan tjäna som underlag för deklaration eller för skattekontroll — ett exempel härpå finnes i energiskatteförordningen — kan det vara erforderligt att den skattskyldige ålägges att på annat lämpligt sätt sörja för att dylikt underlag finnes. Ett sådant åläggande kan emellertid med stöd av 4 § första stycket första punkten meddelas i vederbörande skatteförfattning. Andra punkten i samma stycke synes därför icke ha någon rimlig självständig mening och bör därför utgå.

Enligt besvärssakkunnigas förslag skulle närmare föreskrifter rörande på vad sätt den skattskyldiges räkenskaper och anteckningar skulle föras och hans handlingar bevaras kunna lämnas endast i form av stadgande i skatteförfattning antagen av riksdagen. I propositionen har i anslutning till ett påpekande av kontrollstyrelsen föreslagits att beskattningsmyndigheten skall kunna meddela föreskrifter härom liksom i fråga om i 4 § avsedda åtgärder i övrigt.

Enligt utskottets mening är det ägnat att inge allvarliga principiella betänkligheter att frångå vad som i motsvarande hänseende gäller för den direkta beskattningen, nämligen att föreskrifter av denna art inte bör utfärdas av beskattningsmyndigheten. Särskilt otillfredsställande ter sig en sådan anordning med hänsyn till att det är beskattningsmyndigheten som har att förelägga vite och således enligt den i propositionen föreslagna ordningen kan framtvinga åttlydnad av sina egna föreskrifter, utan att den skattskyldige skulle kunna i det särskilda fallet få skäligheten av den meddelade föreskriften prövad.

Ur synpunkten av den enskildes rättsskydd bör den skattskyldiges åligganden klart definieras i vederbörande skatteförfattning. I den mån exempelvis särskilt maskinell utrustning eller dylikt anses böra krävas för skattekontrollen eller eljest mera ingripande eller ekonomiskt betungande åtgärder från den skattskyldiges sida anses påkallade, bör en uttrycklig bestämmelse härom intagas i vederbörande, av riksdagen antagen skatteförfattning.

Med hänsyn till svårigheterna att på förhand överblicka i vilka fall särskilda tillämpningsföreskrifter kan bli nödvändiga, finner sig utskottet likväl kunna tillstyrka ett förfarande varigenom det blir möjligt för Kungl. Maj:t att utfärda dylika föreskrifter i anslutning till skatteförfattningarna. Härav föranledes vissa ändringar jämväl i respektive skatteförfattningar. Yrkandena i förevarande avseende i motionerna I: 278 och II: 350 torde härmed få anses besvarade.

Beskattningsmyndigheten skall enligt förslaget i propositionen äga befogenhet att från skattskyldig infordra prov och beskrivning å skattepliktig eller i verksamheten brukad vara samt att verkställa granskning av skattskyldigs handlingar och varulager. För granskningen av handlingar och varulager skall den skattskyldige lämna nödigt biträde. Några närmare bestämmelser om vem som skall besluta om granskning och vem som skall utföra den har inte intagits i förslaget. Departementschefen har emellertid uttalat att det är betydelsefullt att beskattningsmyndigheten tillser, att granskningen utföres av tjänsteman, som med hänsyn till sekretessintressen och övriga förhållanden är lämplig för uppgiften. Såvitt angår kontrollstyrelsens arbetsområde ankommer det på distriktsöverkontrollören att verkställa denna prövning. Utformningen av bestämmelserna om granskning har skett i nära anslutning till föreskrifterna om taxeringsrevision i taxeringsförordningen.

I motionerna I: 278 och II: 350 hemställas att riksdagen måtte uttala, att föreskriften att den skattskyldige skall lämna nödigt biträde vid granskning av handlingar och varulager skall så förstås, att det ankommer på befattningshavare i överordnad ställning att tillse att föreskriften av granskningsmännen tillämpas med omdöme så att den skattskyldige åsamkas minsta möjliga kostnad och avbräck. I vederbörande beskattningsmyndighets instruktion bör angivas, vilka befattningshavare som har att fatta beslut om granskning och vem som skall utföra denna.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka vikten av att granskningen utföres under hänsynstagande till ändamålet med densamma och de därav berörda intresse att inte besvärmas mer än nödigt. Ett uttryck härför ger den i 9 § intagna föreskriften att granskningen såvitt möjligt skall ske på sådan tid och på sådant sätt, att den icke förorsakar hinder i den skattskyldiges verksamhet. Om biträde av den skattskyldige erfordras bör självfallet tillses att den skattskyldige därvid åsamkas minsta möjliga kostnader.

I allmänhet torde av utfärdade instruktioner för myndigheterna framgå

vem som äger besluta i olika frågor. För kontrollstyrelsens del har i instruktionen den 28 april 1950, nr 207, för tjänstemän i kontrollstyrelsens lokala skattekontroll stadgats att distriktsöverkontrollör har att leda och övervaka honom underställda kontrolltjänstemäns verksamhet. Han har också att fördela arbetet mellan tjänstemännen och planlägga deras förrättningsresor.

I den föreslagna 11 § regleras i vilka fall beskattningsmyndigheten skall äga infordra utredningsmaterial m. m. från annan än den skattskyldige. Viss medverkan till utredningen kräves av den som yrkesmässigt tillverkar, bearbetar, försäljer eller distribuerar skattepliktig vara, och av den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara. Beskattningsmyndigheten föreslås skola erhålla befogenhet, icke blott att begära upplysningar om namngiven skattskyldig utan även att inhämta uppgifter av mera generell karaktär, t. ex. om leveranser till eller inköp av skattepliktiga varor från viss kategori av näringsidkare.

I motionerna I: 278 och II: 350 yrkas att beskattningsmyndighetens befogenhet i förevarande hänseende begränsas till de fall, då tredje mans medverkan erfordras i anledning av visst bestämt beskattningsärende.

När det gäller beskattningsmyndighetens möjligheter att i visst beskattningsärende begära medverkan av annan än den skattskyldige, föreligger icke anledning att avvika från departementschefens förslag, som utskottet alltså tillstyrker.

För att erhålla kännedom om personer, som utan att erlægga skatt bedriver skattepliktig verksamhet, torde beskattningsmyndigheten ofta vara nödsakad att inhämta uppgifter från tillverkare, försäljare och distributörer, även om dessa själva ej är skattskyldiga. Att inskränka denna möjlighet skulle allvarligt minska beskattningsmyndighetens möjligheter att stävja skatteskolck, till men inte endast för det fiskaliska intresset utan även för lojala konkurrentföretag. Utskottet kan därför ej tillstyrka bifall till yrkandet att befogenheten skulle inskränkas till visst skatteärende. I första hand bör emellertid enligt utskottets mening uppgifter skriftligen begäras, innan en granskning av förelagets bokföring eller en liknande förhållandevis ingripande åtgärd företas. Detta förfaringsätt torde i allmänhet tillämpas redan nu. Först om denna förfrågan inte besvaras eller anledning finns att antaga att de lämnade uppgifterna är oriktiga eller ofullständiga, bör granskning eller annan dylik åtgärd vidtas. I syfte att markera att detta tillvägagångssätt skall användas föreslår utskottet en omformulering av den föreslagna författningstexten. Härigenom ernås en närmare överensstämmelse med förfaringsättet i motsvarande fall inom den direkta beskattningen.

De i propositionen föreslagna reglerna om viten har i huvudsak utformats med motsvarande föreskrifter i 1956 års taxeringsförordning som förebild. Enligt förslaget ges beskattningsmyndigheten befogenhet att förelägga och utdöma vite. Vitesföreläggande kan komma till användning, när beskattnings-

myndigheten vänder sig mot någon med föreläggande att deklarerera eller att inkomma med kompletterande upplysningar eller då den ger förelägganden med avseende å bokföringen. Vitesbeloppet, som för närvarande inte är närmare reglerat, skall enligt förslaget bestämmas till lägst 100 kronor och högst 10 000 kronor. Vitesföreläggande får — liksom nu — ej överklagas.

Beträffande vitesinstitutet erinras i motionerna I: 278 och II: 350 om att Kungl. Maj:ts förslag utöver reglerna om minimum och maximum för vitet inte innehåller några föreskrifter till ledning för vitets fastställande. Enligt motionärernas mening bör i enlighet med vad besvärssakkunniga föreslagit uttryckligen angivas, att vitet bör bestämmas till sådant belopp att det med hänsyn till vederbörandes ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antagas förmå vederbörande att iakttaga föreläggandet. Vitesmaximum bör enligt motionärernas mening ej sättas högre än 5 000 kronor. Vidare yrkar motionärerna att talan skall kunna föras mot beslut om föreläggande av vite.

Det är ur rättssäkerhetssynpunkt liksom ur fiskal synpunkt av största betydelse att ett skattebeslut grundas på så fullständigt och tillförlitligt utredningsmaterial som möjligt. För att så skall kunna ske bör beskattningsmyndigheten inte endast ha möjligheter enligt författningen att infordra utredningsmaterial utan också, om dess föreläggande inte iakttas, äga befogenhet att utsätta vite. I motsats till vad nu är fallet i flertalet författningar rörande konsumtionsskatter bör i den nya lagstiftningen vitesinstitutet närmare regleras. Därvid synes nära överensstämmelse med bestämmelserna om vite i taxeringsförordningen böra eftersträvas.

Vid bestämmande av beloppet för vitesmaximum bör hänsyn tas till att behovet av snabbt och kraftigt verkande viten är särskilt stort på konsumtionsbeskattningens område. På grund härav kan ett förhållandevis högt vitesmaximum vara motiverat. Enligt utskottets mening torde emellertid samma vitesmaximum som i taxeringsförordningen, eller 5 000 kronor, vara tillräckligt ur effektivitetssynpunkt. Utskottet förordar således att motionärernas yrkande i detta avseende bifalles.

Av allmänna regler torde följa att vid bestämmande av vitets storlek i det aktuella fallet hänsyn skall tas till omständigheterna. En viktig sådan är storleken av den skatt varom är fråga i skatteärendet. Vidare är vederbörandes ekonomiska förhållanden av betydelse. Då en uttrycklig erinran härom i författningen torde vara till gagn, tillstyrker utskottet att vad motionärerna yrkat bifalles.

Frågan om överklagande av vitesförelägganden behandlar utskottet i samband med de föreslagna besvärreglerna.

I 18 § och 20 § andra stycket har föreslagits bestämmelser att skatten skall bestämmas skönsmässigt i det fall att deklARATION ej avgivits eller deklARATIONSMATERIAL eljest är bristfälligt. Häremot har i motionen II: 422 invänts att särskilda bestämmelser i förevarande avseende inte torde vara erforderliga. Anledning saknas enligt motionärens mening att lagfästa just denna

självklara bevisvärderingsregel utan att i övrigt ingå på hur utredningsmaterialet skall värderas ur bevissynpunkt.

I och för sig är det riktigt att, såsom ock påpekats i motionen, av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser följer, att beskattningsmyndigheten i dylika lägen måste söka på grundval av den utredning, som kan finnas tillgänglig, fastställa skatten så riktigt som möjligt. Detta utesluter dock ej att uttryckliga bestämmelser härom kan vara av värde. Därigenom blir nämligen på ett tydligare sätt markerat för de skattskyldiga angelägenheten av korrekta uppgifter och nödvändigheten av att i förekommande fall föra och bevara erforderliga anteckningar eller på annat sätt sörja för ett tillfredsställande underlag för deklarationen. Givetvis får syftet med skönstaxeringen inte vara annat än att söka uppnå det från materiell synpunkt riktigtast möjliga beskattningsresultatet. Utskottet förordar att propositionen följes i detta hänseende.

I propositionen föreslås att den tid, inom vilken beslut rörande skattepåföring skall fattas, bestämmas till ett och ett halvt år, räknat från utgången av det kalenderår under vilket den ifrågavarande beskattningsperioden gått till ända. Denna tid föreslås i motionerna I: 278 och II: 350 avkortad till ett år, medan i motionen II: 422 föreslagits en tid av ett år sex månader räknat från beskattningsperiodens utgång.

Vid bestämmandet av beslutsfristens längd bör hänsyn tas till att sådan efterhandskontroll av skattskyldigs deklarationer genom granskning av räkenskaper och lager, som i praxis normalt verkställs, regelmässigt inte kan påräknas äga rum oftare än en gång om året. En jämförelsevis lång tid torde därför erfordras, därest kontroll och utredning skall medhinnas i nödig omfattning. Häremot står den skattskyldiges intresse av att erhålla slutligt besked inom rimlig tid.

Såvitt utskottet kan bedöma torde det vara möjligt att avkorta den i propositionen föreslagna beslutsfristen till ett år, utan att detta behöver medföra några nämnvärda olägenheter med avseende å granskning och kontroll. Tiden bör räknas från utgången av det kalenderår, under vilket den ifrågavarande beskattningsperioden gått till ända. Ett godkännande från riksdagens sida härav innebär bifall i denna del till yrkandet i motionerna I: 278 och II: 350, men även yrkandet i motionen II: 422 torde därmed i sak få anses tillgodosett.

Enligt besvärssakkunnigas förslag skulle efterbeskattning blott få äga rum, om den skattskyldige förfarit grovt oaktsamt eller haft uppsåt att undandra skatt. Förslaget väckte viss kritik vid remissbehandlingen, varvid flera remissinstanser uttalade att det varken var lämpligt eller ens möjligt att beskattningsmyndigheterna skulle pröva om den skattskyldige haft uppsåt att ernå opåkallad skattelindring eller gjort sig skyldig till grov vårdslöshet. I propositionen har departementschefen tagit fasta på denna kritik och förordat att efterbeskattning får ske under samma förutsättning-

ar som vid den direkta beskattningen. Detta innebär att efterbeskattning endast får tillgripas, när det konstaterats att den skattskyldige lämnat oriktig uppgift eller på annat sätt brutit i sin uppgiftsplikt. Likaså fordras att orsakssammanhang föreligger mellan den skattskyldiges åtgärder och det oriktiga beskattningsresultat, som man vill rätta genom efterbeskattning. Om det skattebelopp som undandragits är att anse som ringa, må efterbeskattning ej ske.

Beträffande förutsättningarna för åsättande av efterbeskattning uttalas i motionerna I: 278 och II: 350 att propositionsförslaget inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till de indirekta skatternas karaktär av övervälrings-skatter. Man kan därför enligt motionärernas mening i fråga om de indirekta skatterna inte använda en sådan generell avfattning som i taxeringsförordningen. För att tillgodose rättsskyddets intressen i lika hög grad som på den direkta beskattningens område, måste beträffande den indirekta beskattningen den avgränsning göras, som besvärssakkunniga förordat.

Utskottet delar de betänkligheter som från flera håll anförts mot besvärssakkunnigas förslag att uppsåt eller grov oaktsamhet skall föreligga för att efterbeskattning skall få ske. Utskottet vill erinra om att någon prövning av den skattskyldiges skuld inte sker i sådant sammanhang, då det gäller eftertaxering enligt taxeringsförordningen. Det kan uppenbarligen ej vara tillfredsställande, att en skattskyldig, som — måhända uppsåtligt eller av grov vårdslöshet — lämnat en oriktig uppgift, undgår efterbeskattning enbart på den grund att beskattningsmyndigheten saknar möjlighet att utreda att nämnda rekvisit föreligger. En sådan inskränkning synes ej heller vara sakligt motiverad i sådana fall, då skattebeslutet blivit oriktigt till följd av att den skattskyldige, låt vara av misstag, lämnat uppgift om för låg skattepliktig tillverkning, ehuru han kalkylerat med och uttagit skatt å den faktiska tillverkningen. I dylikt fall skulle den skattskyldige göra en opåkallad vinst, om, då felet uppdagades, möjlighet till efterbeskattning saknades. De fall motionärerna närmast synes ha haft i åtanke torde vara sådana, då den skattskyldige ansett skatteplikt icke föreligga för en vara och på grund därav ej uttagit skatt. Sådana fall torde emellertid i framtiden ej behöva förekomma i någon större omfattning. Genom den möjlighet till förhandsbesked, som utskottet förordat, kan nämligen en skattskyldig få med bindande verkan klarlagt, om skatteplikt för en vara föreligger eller ej. Utskottet är dock medvetet om att det i vissa situationer kan te sig oskäligt att genom efterbeskattning ta ut skatt, som den skattskyldige icke själv räknat med vid sin prissättning och som han ej i efterhand kan tillgodogöra sig ersättning för. En viss hänsyn till de indirekta skatternas natur av övervälrings-skatt bör därför tas. Utskottet föreslår ett tillägg till de föreslagna reglerna av innebörd att efterbeskattning ej må äga rum om det med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oskäligt. Den princip, som utskottet här velat lagfästa, torde självfallet även gälla i fråga

om de direkta skatterna, ehuru frågan i det praktiska livet där inte torde ha samma aktualitet.

Den i 26 § föreslagna bestämmelsen att inbetalning av skatt skall ske å beskattningsmyndighetens postgirokonto föreslås i motionen II: 422 utgå för att i stället införas i tillämpningsföreskrifter.

Enligt utskottets mening är det praktiskt att regeln intas i den gemensamma författningen. Det föreslagna inbetalningssättet torde också vara det mest lämpliga för det övervägande antalet skattskyldiga. Om en skattskyldig i stället vill använda ett annat betalningssätt bör självfallet en hemställan härom inte avvisas med mindre särskilda skäl därtill föreligger.

En av de allvarligaste bristerna i det nuvarande förfarandet vid indirekt beskattning är, att i stort sett möjligheter saknas för de skattskyldiga att erhålla bindande förhandsbesked. För att avhjälpa denna brist har departementschefen förslagit införande av möjlighet att erhålla förhandsbesked i frågor om skatteplikt och tillämplig skattesats. Förhandsbeskeden skall enligt förslaget vara bindande för statsverket och skall icke av beskattningsmyndigheten kunna åsidosättas, även om det skulle visa sig att det tillkommit under felaktiga förutsättningar. Det skall ankomma på beskattningsmyndigheten att meddela förhandsbesked. Denna föreslås skola erhålla rätt att diskretionärt pröva, om förhandsbesked skall lämnas. Vägledande för denna prövning bör vara, om sökanden har ett legitimt intresse av att erhålla förhandsbesked eller om det föreliggande spörsmålet är av vikt från prejudikatssynpunkt.

Mot förslaget i sistnämnda del har gjorts erinringar i motionerna I: 278 och II: 350. Enligt motionärernas förmenande bör, såsom besvärssakkunniga föreslagit, stadgas skyldighet för beskattningsmyndigheten att på begäran meddela förhandsbesked.

Såvitt utskottet kan bedöma behöver knappast befaras att de skattskyldiga i onödan betungar myndigheterna med förhandsbesked. Utskottet anser sig kunna tillstyrka att i enlighet med motionärernas yrkande bestämmelsen utformas så, att beskattningsmyndighetens rätt att avvisa ansökan om förhandsbesked inskränkes till det fallet att utredningsmaterialet är bristfälligt eller otillräckligt.

Besvärsförfarandet

För att handläggningen av besvärsmål verkligen skall erhålla en ur rätts-säkerhetssynpunkt tillfredsställande utformning, föreslås att denna gestaltas som ett förfarande mellan två parter, den skattskyldige, å ena, och en representant för det allmänna, ett allmänt ombud, å andra sidan. Det förutsättes att det allmänna ombudets uppgifter inte blir mera omfattande än att de kan utföras av en befattningshavare hos beskattningsmyndigheten såsom ett tjänsteåliggande vid sidan av andra. Det föreslås skola ankomma

på Kungl. Maj:t att utse lämplig befattningshavare till allmänt ombud. Enligt vad departementschefen uttalat bör uppdraget kunna vara permanent eller lämnas t. ex. för enstaka mål eller för grupper av mål. Det bör tillses, att det allmänna ombudet kan arbeta helt självständigt och i sina ståndpunktstaganden vara oberoende av beskattningsmyndigheten.

För att det allmänna ombudet skall få en så fri ställning som möjligt föreslås i motionerna I: 278 och II: 350 att i varje skatteförfattning regleras vilken befattningshavare som skall vara allmänt ombud.

Enligt utskottets mening är det mindre ändamålsenligt att uppdraget att vara allmänt ombud fastläses i skatteförfattningen till den tjänsteman som uppehåller viss befattning. Av flera skäl synes mer praktiskt att uppdraget ges viss person, som kan sköta detta även om han tillfälligtvis tjänstgör i annan befattning än sin vanliga. Förslaget i propositionen att Kungl. Maj:t skall utse allmänt ombud tillgodoser dessa synpunkter och bör enligt utskottets mening godtagas. Utskottet vill dock understryka angelägenheten av att uppdraget i den mån omständigheterna det medger blir av stadigvarande karaktär.

Föreläggande av vite får enligt Kungl. Maj:ts förslag ej överklagas. Emellertid kan vid utdömandet av vite prövas om vitet bort föreläggas och även utdömas lägre belopp än som förelagts. Beskattningsmyndighetens beslut om uttagande av vite kan överklagas hos kammarrätten och därifrån hos regeringsrätten, varvid dessa domstolar kan pröva om vitesföreläggandet varit befogat.

Som förut nämnts yrkas i motionerna I: 278 och II: 350 att talan skall kunna föras mot beslut om föreläggande av vite.

I denna fråga får utskottet erinra om att föreläggande av vite enligt bestämmelserna i taxeringsförordningen inte får överklagas men att i samband med beslut om vitets utdömande kan prövas om föreläggandet varit befogat. Möjlighet föreligger för den beslutande myndigheten att nedsätta vitet eller att förordna att det ej skall uttagas. Samma ordning synes böra gälla på förevarande område. Utskottet får således med avstyrkande av det föreliggande motionsyrkandet tillstyrka bifall till propositionen i förevarande avseende.

Förhandsbesked får enligt departementschefens förslag överklagas i samma ordning som övriga skatteärenden, nämligen först hos kammarrätten och därefter hos Kungl. Maj:t i regeringsrätten. I motionen II: 422 yrkas, att med hänsyn till nödvändigheten av att förhandsbesked snabbt vinner laga kraft talan mot sådant besked skall föras direkt hos regeringsrätten. Motionären påpekar att beträffande de arter av förhandsbesked, som för närvarande finns, genomgående iakttagits, att endast en besvärsinstans förefinnes. Så är fallet t. ex. beträffande generaltullstyrelsens förhandsbesked om tull och riksskattenämndens besked beträffande direkta skatter.

Det är självfallet av stor vikt att förhandsbeskedet blir definitivt av-

gjorda så snart som möjligt. I enlighet härmed har i 36 § intagits en erinran om att ärende om förhandsbesked bör handläggas skyndsamt, och besvärstiden föreslås skola vara endast tre veckor mot två månader för flertalet övriga skattebeslut.

Givetvis skulle en ytterligare tidsvinst göras om talan mot beskattningsmyndighetens förhandsbesked som motionären yrkat fick föras direkt i regeringsrätten. Å andra sidan skulle det rättsskydd, som man velat tillgodose genom ett treinstanssystem, i viss utsträckning försvagas genom att överprövning endast får ske i en instans. Vid sin avvägning mellan dessa synpunkter har utskottet funnit sig böra fästa något större avseende vid sistnämnda intresse än vid kravet på snabbhet med det slutliga avgörandet. Utskottet förutsätter emellertid att mål rörande förhandsbesked i överinstanserna handlägges med förtursrätt och största möjliga skyndsamhet.

Övriga frågor

I den föreslagna förordningen har intagits vissa bestämmelser om straff vid deklara-tionsförsummelse. Enligt 48 § skall sålunda den som underlåter att avgiva deklaration eller avlämnar deklaration med så bristfälligt underlag att den uppenbarligen icke är ägnad att ligga till grund för fastställande av skatt straffas med dagsböter. Är försummelsen ursäktlig eller ringa må frias från straff.

I motionerna I: 278 och II: 350 förordas i enlighet med besvärssakkunnigas förslag att sådan försummelse skall straffas endast om den skett av uppsåt eller grov oaktsamhet.

Utskottet vill erinra om att bestämmelserna utformats i nära anslutning till taxeringsförordningen. Flera spärrar har uppställts. Sålunda har deklara-tionsförseelserna undantagits från allmänt åtal. Avsikten härmed är att en sovring skall ske hos beskattningsmyndigheten. Därvid avskiljes först de fall då skäl kan finnas för påföljdseftergift enligt den föreslagna straffbestämmelsen, d. v. s. när försummelsen befinnes ursäktlig eller eljest ringa. Hänsyn kan härigenom tas till särskilda svårigheter att fullgöra deklara-tionsplikten. Enligt utskottets mening bör saken få bero när deklaration inkommit blott någon eller några dagar för sent eller när det kan antagas att den skattskyldiges försummelse beror av okunnighet eller fråga eljest är om bagatellartade förseelser. Å andra sidan bör upprepade förseelser inte tolereras.

Efter sovringen hos beskattningsmyndigheten företar åklagaren den ytterligare gallring som kan vara påkallad, och slutligen sker en ytterligare prövning, om åtal väckes, av domstolen. Under de angivna förutsättningarna kan man räkna med att straff kommer att utmätas endast i förhållandevis ringa antal fall. Enligt utskottets uppfattning föreligger inte tillräckliga skäl att på den indirekta beskattningens område ha mera begränsade förutsättningar för utdömande av straff vid deklara-tionsförseelser än i fråga om de direkta skatterna. Deklara-tionsförsummelse bör således straffbe-

läggas i den omfattning som följer av förslaget i propositionen. Å andra sidan bör enligt utskottets mening straffsatsen mildras till böter å högst 300 kronor. Utskottet förordar härav betingad ändring i 48 §.

I enlighet med vad utskottet i det föregående anfört förordar utskottet ändringar i 4, 11, 12, 19, 20, 32 och 48 §§ i den föreslagna förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. I övrigt synes förslaget böra godtagas. Utskottet anser sig således inte böra tillstyrka de i motionen II: 422 ifrågasatta tekniska ändringarna av vissa paragrafer.

Departementschefen har ansett att den föreslagna förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning i princip endast bör tillämpas vid tillverkning och försäljning inom riket och icke vid införsel av skattepliktig vara. I dylika fall skall generaltullstyrelsen vara beskattningsmyndighet. I samband med tulltaxering av den skattepliktiga varan skall skattskyldig hos tullmyndigheten å införselorten avlämna deklaration eller i vissa fall försäkran, vilken slutligen granskas av kontrollstyrelsen. Befinnes vid denna granskning varu- eller försäljningsskatt ha av tullmyndigheten påförts med för lågt belopp, skall kontrollstyrelsen påföra den skattskyldige den felande skatten. Har dylikt ärende överförts från tullmyndighet till kontrollstyrelsen, har denna myndighet att tillämpa vissa av de i det framlagda förslaget stadgade bestämmelserna om förfarandet i första instans, särskilt rörande utredningen. Däremot har reglerna om besvär och det fortsatta förfarandet icke gjorts tillämpliga, utan kontrollstyrelsens beslut rörande varuskatt och försäljningsskatt i nu förevarande fall kommer att fullföljas direkt hos regeringsrätten jämlikt de allmänna besvärbestämmelserna i instruktionen för kontrollstyrelsen.

I motionen II: 422 har anförts, att tullförfarandet helt bör skiljas från förfarandet hos kontrollstyrelsen vid inhemsk verksamhet också beträffande varuskatt och försäljningsskatt. Bestämmelserna om granskning av tulldeklarationerna hos kontrollstyrelsen i 8 § 4. varuskatteförordningen och 27 § försäljningsskatteförordningen bör därför upphävas.

Enligt vad utskottet erfarit har den nuvarande ordningen att kontrollstyrelsen slutligen granskar de uppgifter, som den skattskyldige lämnat, till ledning för tullmyndighetens beslut rörande varuskatt eller försäljningsskatt i samband med införsel varit rationell. Kontrollen har kunnat på ett enkelt sätt fullgöras vid sidan av den löpande granskningen av de skattskyldiga. Under sådana förhållanden synes denna ordning inte böra frångås. Sådant ärende kommer vid fullföljd av kontrollstyrelsens beslut att behandlas i tre instanser nämligen av tullmyndigheten, kontrollstyrelsen och regeringsrätten. Något behov av att inskjuta kammarrätten i instansordningen synes icke föreligga. Utskottet avstyrker det föreliggande motionsyrkandet.

Vad departementschefen i övrigt förordat och anfört lämnas av utskottet utan erinran.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 3, i vad densamma behandlas i detta betänkande, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 278 av fru Gärde Widemar och II: 350 av herr Kollberg samt motionen II: 422 av herr Munktell, antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning med den ändringen att 4, 11, 12, 19, 20, 32 och 48 §§ erhåller den lydelse, som framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

4 §.

Det åligger skattskyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för fullgörande av deklarationsskyldighet och för fastställande av skatt. *Han är även skyldig att vidtaga de åtgärder i övrigt som för sådant ändamål skäligen kunna påfordras.* Hur därvid i särskilda fall skattskyldigs räkenskaper och anteckningar skola föras och hans handlingar bevaras samt övriga här avsedda åtgärder skola vidtagas, därom stadgas i vederbörande skatteförfattning eller i bestämmelser som utfärdats med stöd därav.

Om skyldighet i vissa fall att föra räkenskaper är föreskrivet i bokföringslagen.

Finnes den skattskyldiges räkenskaper och övriga handlingar eller de särskilda åtgärder som avses i första stycket icke stå i överensstämmelse med vad sålunda är föreskrivet, äger beskattningsmyndigheten förelägga den skattskyldige att fullgöra vad honom åligger.

Utskottets förslag

4 §.

Det åligger skattskyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för fullgörande av deklarationsskyldighet och för fastställande av skatt. Hur därvid i särskilda fall skattskyldigs räkenskaper och anteckningar skola föras och hans handlingar bevaras *eller den skattskyldige eljest skall sörja för att sådant underlag finnes, därom stadgas i vederbörande skatteförfattning eller i bestämmelser, som Kungl. Maj:t med stöd därav äger utfärda.*

Beskattningsmyndigheten äger förelägga skattskyldig att fullgöra vad honom enligt första stycket eller med stöd därav meddelade föreskrifter åligger, därest han brustit därutinnan.

Kungl. Maj:ts förslag

11 §.

I den mån så finnes erforderligt för skattekontrollen, har den, som utan att vara skattskyldig yrkesmässigt tillverkar, bearbetar, försäljer eller distribuerar skattepliktig vara, så ock den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara, att på anfordran av beskattningsmyndigheten lämna upplysning angående sådan av honom bedriven verksamhet samt, med motsvarande tillämpning av 8 och 9 §§, tillhandahålla prov och beskrivning av vara samt handelsböcker, affärskorrespondens och övriga till verksamheten hörande handlingar.

12 §.

Förelägger beskattningsmyndigheten någon att vidtaga åtgärd, varom förmåles i 4, 5 samt 7—11 §§, må därvid, när det finnes påkallat, vite utsättas. Vitet må ej bestämmas under etthundra kronor eller över tiotusen kronor.

Försutlet vite utdömes av beskattningsmyndigheten.

19 §.

Beslut om fastställande av skatt må ej meddelas senare än ett år sex månader efter utgången av det kalenderår, varunder den ifrågavarande beskattningsperioden gått till ända.

Utskottets förslag

11 §.

Den, som utan att vara skattskyldig yrkesmässigt tillverkar, bearbetar, försäljer eller distribuerar skattepliktig vara, så ock den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara, har att, i den mån så finnes erforderligt för skattekontrollen, på anfordran av beskattningsmyndigheten lämna upplysning angående sådan av honom bedriven verksamhet samt att, där fråga är om skatts fastställande eller kontroll av uppgiftsskyldighetens riktiga och fullständiga fullgörande, med motsvarande tillämpning av 8 och 9 §§ tillhandahålla prov och beskrivning av vara samt handelsböcker, affärskorrespondens och övriga till verksamheten hörande handlingar.

12 §.

Förelägger beskattningsmyndigheten någon att vidtaga åtgärd, varom förmåles i 4, 5 samt 7—11 §§, må därvid, när det finnes påkallat, vite utsättas. Vitet skall bestämmas till sådant belopp, att det med hänsyn till vederbörandes ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antagas förmå honom att iakttaga föreläggandet, dock ej lägre än etthundra eller högre än femtusen kronor.

19 §.

Beslut om fastställande av skatt må ej meddelas senare än ett år efter utgången av det kalenderår, varunder den ifrågavarande beskattningsperioden gått till ända.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

Har slutligt beslut ej meddelats inom tid som i första stycket sägs men har deklaration avgivits, skall så anses som om skatten den dag nämnda tid utgick fastställt genom slutligt beslut i överensstämmelse med deklarationen. Har preliminärt beslut meddelats, skall skatten i stället anses hava nämnda dag slutligt fastställts i överensstämmelse med det preliminära beslutet.

20 §.

Har skattskyldig i deklaration eller annorledes lämnat oriktig uppgift till ledning vid fastställande av skatt och har uppgiften följts eller har uppgiften eljest föränlett, att skatt ej fastställts eller fastställts till för lågt belopp, skall beskattningsmyndigheten genom beslut om efterbeskattning fastställa skatt som tillkommer. Efterbeskattning må dock ej ske, om det tillkommande skattebeloppet är att anse som ringa.

20 §.

Har skattskyldig i deklaration eller annorledes lämnat oriktig uppgift till ledning vid fastställande av skatt och har uppgiften följts eller har uppgiften eljest föränlett, att skatt ej fastställts eller fastställts till för lågt belopp, skall beskattningsmyndigheten genom beslut om efterbeskattning fastställa skatt som tillkommer. Efterbeskattning må dock ej ske, om det tillkommande skattebeloppet är att anse som ringa *eller det med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oskäligt att efterbeskattning sker.*

Föreligga sådana omständigheter att efterbeskattning skall äga rum och kan på grund av vad sålunda och i övrigt förekommit antagas att av den skattskyldige lämnade uppgifter icke varit av beskaffenhet att kunna ligga till grund för en tillförlitlig beräkning av skatten, skall efterbeskattningen ske med tillämpning av 18 §.

Vad ovan sagts skall äga motsvarande tillämpning, om skattskyldig underlåtit att avgiva deklaration eller icke rätteligen fullgjort vad som åligger honom enligt 7, 8 eller 9 §.

32 §.

På ansökan av den som driver eller ämnar driva verksamhet, i vilken skattskyldighet ifrågakommer, *må* beskattningsmyndigheten, *om det finnes vara av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning samt tillgänglig utredning* det medger, meddela förhandsbesked huruvida vara är skattepliktig ävensom

32 §.

På ansökan av den som driver eller ämnar driva verksamhet, i vilken skattskyldighet ifrågakommer, *skall* beskattningsmyndigheten, *därest tillgänglig utredning* det medger, meddela förhandsbesked huruvida vara är skattepliktig ävensom efter vilken skattesats skatten, då sådan skall utgöras, är att bestämma. Beskedet skall utfärdas för sökanden och gälla

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

efter vilken skattesats skatten, då så-
dan skall utgöras, är att bestämma.
Beskedet skall utfärdas för sökan-
den och gälla för beskattningsperiod,
som ännu icke utgått, eller senare
period, dock att beskedet icke må
avse längre tid än ett år.

för beskattningsperiod som ännu icke
utgått, eller senare period, dock att
beskedet icke må avse längre tid än
ett år.

48 §.

Underlåter någon att avgiva dekla-
ration enligt vad i 5 § stadgas eller
avlämnar han deklARATION med så
bristfälligt innehåll att den uppen-
barligen icke är ägnad att ligga till
grund för fastställande av skatt, straf-
fes med *dagsböter*.

48 §.

Underlåter någon att avgiva dekla-
ration enligt vad i 5 § stadgas eller
avlämnar han deklARATION med så
bristfälligt innehåll att den uppenbar-
ligen icke är ägnad att ligga till grund
för fastställande av skatt, straffes
med *böter, högst trehundra kronor*.

Finnes försummelsen ursäktlig eller eljest ringa må från straff frias.

Brott som avses i denna paragraf må av åklagare åtalas allenast efter an-
mälan av beskattningsmyndigheten.

2) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj
1941 (nr 251) om varuskatt med den ändringen att ingres-
sen och 8 § 4 mom. erhåller följande såsom *utskottets för-
slag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

Härigenom förordnas, att 4 § 1—3
och 6 mom., 6 § 3 och 4 mom., 7, 9, 10
och 12—15 §§ förordningen den 25
maj 1941 om varuskatt skola upphö-
ra att gälla samt att 3 a §, 4 § 4 mom.,
6 § 1 mom. och 8 § 4 mom. samma
förordning skola erhålla ändrad ly-
delse på sätt nedan anges.

Härigenom förordnas, att 4 § 1—3,
5 och 6 mom., 6 § 3 och 4 mom., 7, 9,
10 och 12—15 §§ förordningen den
25 maj 1941 om varuskatt skola upp-
höra att gälla samt att 3 a §, 4 § 4
mom., 6 § 1 mom. och 8 § 4 mom.
samma förordning skola erhålla änd-
rad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

8 §.

4. Deklaration eller — — — — — till kontrollstyrelsen.

Befinnes vid granskningen att skatt påförts med för lågt belopp, skall kon-
trollstyrelsen påföra den skattskyldige felande skatt samt bestämma och
meddela den skattskyldige tid, inom vilken sådan skatt skall erläggas. Fin-
nes erlagd skatt vara för hög, skall kontrollstyrelsen återbetala det över-
skjutande beloppet.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

Vad i 4 § 4 och 5 mom. denna förordning samt 4, 8, 9, 11, 12, 27 och 29 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig, som avses i detta moment.

Vad i 4 § 4 mom. denna förordning samt 4, 8, 9, 11, 12, 27 och 29 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig, som avses i detta moment.

3) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt med den ändringen att 15 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

15 §.

Registrerad säljare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den *enligt kontrollstyrelsens beprövande* möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen.

Registrerad säljare skall vidare ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

4) förordning om ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall med den ändringen att 9 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

9 §.

Skattskyldig är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den *enligt kontrollstyrelsens beprövande* möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen.

9 §.

Skattskyldig är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

Skattskyldig skall ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen meddelar för att erhålla en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

5) förordning angående ändring i förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt med den ändring att 32 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

32 §.

Den som är registrerad enligt denna förordning är pliktig att ordna sin bokföring och, vad angår distribution av elektrisk kraft, jämväl sin statistik på sådant sätt att *enligt kontrollstyrelsens beprövande* kontroll möjliggöres

a) i fråga om skattepliktiga bränslen, över tillverkning, inköp, försäljning samt förbrukning i egen rörelse av dylika bränslen ävensom

b) i fråga om elektrisk kraft, över inköpt och försäld samt eljest mottagen och levererad elektrisk energi samt över den elektriska energi, som inom rörelsen producerats, förbrukats och bortgått såsom överföringsförlust m. m., så ock över debiterade och erlagda kraftavgifter.

Den som är registrerad skall vidare ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

Där kontrollstyrelsen — — — — — effekt inrättas.

32 §.

Den som är registrerad enligt denna förordning är pliktig att ordna sin bokföring och, vad angår distribution av elektrisk kraft, jämväl sin statistik på sådant sätt att kontroll möjliggöres

a) i fråga om skattepliktiga bränslen, över tillverkning, inköp, försäljning samt förbrukning i egen rörelse av dylika bränslen ävensom

b) i fråga om elektrisk kraft, över inköpt och försäld samt eljest mottagen och levererad elektrisk energi samt över den elektriska energi, som inom rörelsen producerats, förbrukats och bortgått såsom överföringsförlust m. m., så ock över debiterade och erlagda kraftavgifter.

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 278 av fru Gärde Widemar och II: 350 av herr Kollberg, samt

2) motionen II: 422 av herr Munktell

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Hagberg, Eriksson, Snygg, Spetz, Jansson*, Söderquist, Oscar Carlsson, Bengtson, Wolgast* och Hellebladh; samt

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv, Kollberg, Allard, Magnusson i Borås, Engkvist, Larsson i Luttra, Asp och Rydén*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar *Ericsson* i Kinna, *Eriksson*, *Snygg*, *Jansson*, *Oscar Carlsson*, *Hellebladh*, *Brandt* i Aspabruk, *Allard*, *Engkvist* och *Asp*, vilka

dels ansett att den del av utskottets yttrande, som börjar å s. 27 rad 11 nedifrån med orden »I enlighet» och slutar å s. 29 rad 12 uppifrån med orden »respektive skatteförfattningar» bort ha följande lydelse:

»I första stycket första punkten av 4 § har i förslaget intagits en bestämmelse som bygger på motsvarande föreskrift i 20 § taxeringsförordningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall det åligga skattskyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHET och för fastställande av skatt. Vidare har i andra punkten av samma stycke föreslagits en bestämmelse att den skattskyldige även skall vara skyldig att vidtaga »de åtgärder i övrigt» som för nyss angivna ändamål skäligen kan påfordras. De närmare föreskrifterna rörande på vad sätt den skattskyldiges räkenskaper och anteckningar skulle föras och hans handlingar samt övriga åtgärder vidtagas föreslås skola meddelas i form av stadgande i vederbörande skatteförfattning eller i föreskrifter, som med stöd därav lämnas.

Mot nämnda förslag har invändningar rests i motionerna I: 278 och II: 350. Däri anföres, att därest erforderliga uppgifter kan framtagas ur bokföringen

utan alltför stor omgång, den skattskyldige icke skall kunna av beskattningsmyndigheten åläggas att därutöver vidtaga åtgärder beträffande uppläggnings- o. d. Motionärerna betecknar det som ett otillbörligt intrång att beskattningsmyndigheten skall kunna utfärda föreskrifter om bokföring samt ålägga den enskilde att använda t. ex. en viss typ av kassaapparat och icke en annan som bättre passar den bokföringsmetod som lämpar sig för hans bransch. Någon möjlighet att överklaga sådana beslut, vilka kan medföra avsevärda kostnader för den skattskyldige och även i övrigt kan lända honom till avsevärt förfång, har icke öppnats genom propositionsförslaget. Dessutom skall beskattningsmyndigheten själv kunna genom höga viten framtvunga efterlevnad av sådana särföreskrifter utan att ens i detta läge någon möjlighet att påkalla överprövning skulle föreligga. Vad den skattskyldige har att iakttaga i fråga om bokföring m. m. skall angivas i anvisningar till den skatteförfattning, som beslutas av riksdagen.

Utskottet vill för sin del framhålla, att den föreslagna gemensamma förordningen innefattar i 4 § endast en hänvisning till vad som redan gäller enligt de skatteförfattningar som skall inbegripas i det nya förfarandet. Genom den i propositionen föreslagna utformningen av 4 § öppnas således icke några nya möjligheter för beskattningsmyndigheten att ge förelägganden rörande bokföring etc. Av de fyra författningar som nu är aktuella innehåller endast energiskatteförordningen bestämmelser avseende särskild apparatur och liknande. Enligt nämnda förordning (32 § sista stycket) kan nämligen kontrollstyrelsen begära, att särskild apparat uppställs för mätning av elektrisk energi och effekt. I övrigt upptar de fyra författningarna endast en allmän befogenhet för kontrollstyrelsen att utfärda kontrollföreskrifter. Av en jämförelse med nyssnämnda stadgande i energiskatteförordningen framgår att denna befogenhet endast kan avse mindre ingripande åtgärder, såsom angående lagerkontroll o. d. I den mån särskilda kassaapparater eller dylikt anses böra krävas för skattekontrollen, rör det sig om sådana betydelsefulla kontrollanordningar att en uttrycklig bestämmelse i den av riksdagen antagna skatteförfattningen är erforderlig. Vad i motionerna anförts om innebörden av Kungl. Maj:ts förslag i dessa delar saknar således fog.

Den i motionerna föreslagna ordningen skulle i hög grad försvåra en effektiv granskning av de uppgifter, som de skattskyldiga lämnat till ledning för skattens fastställande. Härigenom skulle möjligheterna till undandragande av skatt bli större än nu. Om den i propositionen föreslagna andra punkten av 4 § första stycket utgår skulle formellt möjlighet saknas att i de skatteförfattningar, för vilka den gemensamma förordningen skall gälla, ha sådana bestämmelser rörande särskild apparatur som den, som nu förekommer i energiskatteförordningen om elektriska mätare. Vidare skulle beskattningsmyndigheten berövas sin nuvarande, för en effektiv kontroll nödvändiga befogenhet att i särskilda fall meddela föreskrifter rörande bokföringen m. m. Sådana föreskrifter plägar nu utfärdas generellt för en viss bransch eller, t. ex. efter uppdragat försök att undandraga skatt, i ett speciellt fall. Dylika till-

lämpningsföreskrifter, som kan variera för olika branscher, är uppenbarligen inte av sådan natur att de bör intagas i skatteförfattningarna. Ej heller torde det vara lämpligt att sådana föreskrifter utfärdas av Kungl. Maj:t, som självfallet ej kan ingripa i speciella fall. Det förfarande som nu i regel tillämpas från kontrollstyrelsens sida, då det gäller generella tillämpningsföreskrifter, nämligen att de utfärdas av styrelsen efter samråd med vederbörande branschorganisation synes vara den smidigaste formen och ge fullt betryggande garantier ur rättssäkerhetssynpunkt. Som utskottet nyss anfört avser kontrollstyrelsens befogenhet endast mindre ingripande åtgärder, såsom angående lagerkontroll o. d. Att nu angivna befogenheter tillkommer kontrollstyrelsen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Beträffande rätten att få omprövning av vitesföreläggandets skälighet får utskottet erinra om att vid utdömandet av vite kan prövas om vitet bort föreläggas och även utdömas lägre belopp än som förelagts. Beskattningsmyndighetens beslut om uttagande av vite kan överklagas hos kammarrätten och därifrån till regeringsrätten, varvid dessa domstolar kan pröva om vitesföreläggandet varit befogat.

I den mån andra nu existerande skatter eller nya skatter inbegripes i det gemensamma förfarandet får det prövas i samband med varje särskild skatt vilka befogenheter som skall tillkomma beskattningsmyndigheten. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att beskattningsmyndigheten använder sina befogenheter i här angivna avseende med omdöme och urskillning så att de skattskyldiga icke oskäligt betungas.

Utskottet avstyrker således bifall till motionerna I: 278 och II: 350, i vad de avser 4 §;»

dels ansett, att den mening i utskottets yttrande som börjar å s. 37 rad 4 uppifrån med orden »I enlighet» — — — och slutar å rad 6 uppifrån med orden »viss konsumtionsbeskattning» bort ha följande lydelse.

»I enlighet med vad utskottet i det föregående anfört förordar utskottet ändringar i 11, 12, 19, 20, 32 och 48 §§ i den föreslagna förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning;»

dels ock ansett att utskottets hemställan bort ha följande innehåll:

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 3, i vad densamma behandlats i detta betänkande, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 278 av fru Gärde Widemar och II: 350 av herr Kollberg samt motionen II: 422 av herr Munktell antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning med de ändringar att 11, 12, 19, 20, 32 och 48 §§ erhåller den lydelse som framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

11 §.

I den — — — (= utskottet s. 39 rad 3 uppfifrån—s. 41 rad 19 uppfifrån)
— — — av beskattningsmyndigheten.

2) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt,

3) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt,

4) förordning om ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall,

5) förordning angående ändring i förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 278 av fru Gärde Widemar och II: 350 av herr Kollberg, samt

2) motionen II: 422 av herr Munktell,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Utskottets förslag:

11 §.